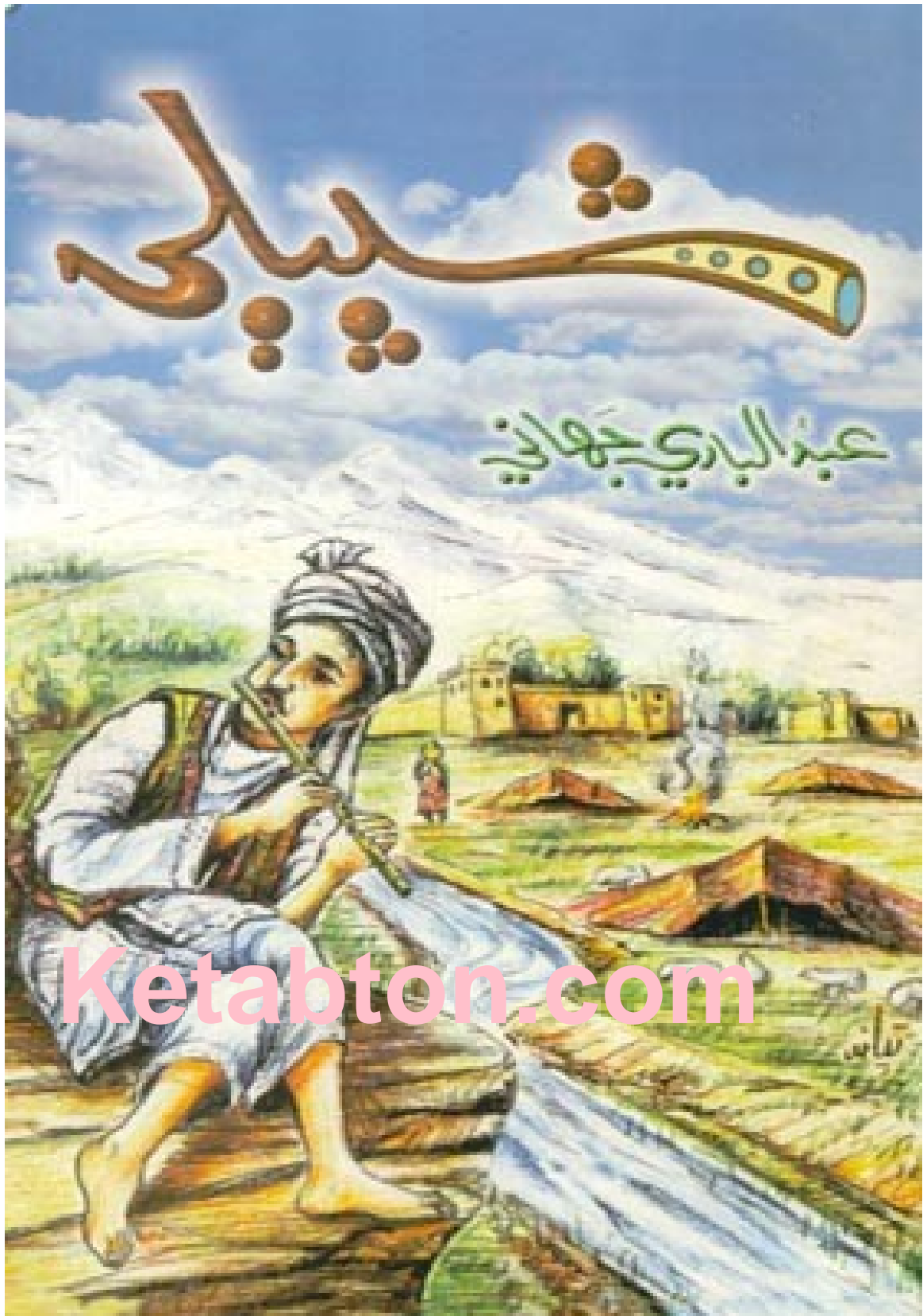

سپیلی

عبدالباری جہانگیر

Ketabton.com

جهاني خودا ځل له "شپېلی" سره

"که د غلیم په وینو سره توره می رانه وړله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که د ناموس د غلیم خویندي می سرتوري نه کړې
پر غلیمانو می د خویندو ستر نه پلورمه
که خپل مورچل می په سرو وینو لمبولی نه دی
ستا د پلو د دشمنانو سنگر نه ساتمه"

بناغلی شاعر عبدالباري جهاني د پښتو د نوي شاعرانه دوران، په هغو نومياليو شاعرانو کې راځي چې پر خپلو شعرونو يې دغه شاعرانه بهير بنکلی کړی، رنگين کړی او ځلولی دی. له دغې شعري ټولگي څخه وړاندي چې دا دی د "شپېلی" په نوم ستاسو په لاس کې ده د شاعر درې نورې ټولگې هم خپرې شوې دي: "ورکه مېنه"، "پایکوب" او "د سباوون په تمه" او هغه ټکي چې بناغلی جهاني يې زما په نظر، زموږ په معاصره شاعرۍ کې زيات ځلولی او د ده د شعر هنګامي يې هري خوا ته خپرې کړې دي، په دې ډول شمېرلی شو:

1_ د جهاني په شاعرۍ کې، د افغانستان د

مقاومت د شاعرۍ ډېرې سترې او لومړنۍ بېلگې خوندي دي. جهاني هغه شاعر دی چې پر افغانستان د کمونېزم او سوریرغل په وړاندې د مقاومت د پیلامې هنګامي يې تودې کړې، دغه بېلگه يې له غمیزې مخکې زمزمه کړه خو لکه وروستيو حالاتو ته چې يې ويلې وي، داسې يې د مقاومت سندربزه ډالۍ ترې جوړه کړه او د "ناشناس" خواږه غږ نور بنایست هم ورکړ:

دا د مستو پسرلی دی، دا د اور سبزه کوبي ده
هره پانه خماری ده، هر گلاب مو شرابي سو
را ایستلي توره راغی، د ساقی د وینو تری

زموږ مستي چي يې ليدله شيخ پخپله خماري سو
د گناه په ځم کي رنگ سول د زاهد د پگړۍ ولونه
پرهېدو کوي يې لږزه ده، ټينگ ايمان يې شيطاني سو
صف ته راغی د رندانو، د اغيارو له ټوليه
موږ يې زهرو ته بللو، خپل سوما يې زقومي سو
په موج خېزه هيبت راغلي د فلک سېلابي کرږي
زموږ بېړۍ يې ډوبوله خپل توپان يې توپاني سو
د خزان له هر سرکوبه، سل پايکوبه پورته کيږي
هره ترخه نسترن دی، هريو زوزمو گلابي سو
اوروي صدفې څاڅکي، بنخوي د مستۍ تخم
هر نرگس ته يې جام ورکړ، هريو بوتی يې ياغي سو
رېږدوي د زړو تارونه د گناه شېرينه تنده
رنگوي د تقوا غرونه هر کلنگ يې فرهادي سو

د روسي يرغلگرو او د هغو د بړېڅو په وړاندي د جهاني د شعرونو هنگامې، د افغانانو د سپېڅلي
جهاد او مقاومت د ادبي سنگر په ډېرو ارزښتمنو تاريخي بېلگو کي د حسابولو وړ دي، لکه:

وايه شين آسمانه تا کوم بل چېرته ليدلي دي
داسي ارادې چي توپانونه خپلولاى سي
داسي ولسونه چي سېلونه اېلولاى سي
داسي کلک سوکونه چي ټانکونه او بولاى سي
دغسي سينې چي فلکي سېلاب راگرځوي
دغسي طغيان چي ياغي سوي سېلابونه خوري
دغسي ناره چي اسرافيل ورڅخه ورېږدي
دغسي قيامت چي د وږخونه خوري اورونه خوري
(ترپايه)

او يا لکه چي په "زما کندهاره" نومي مشهور شعر کي وايي:

زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
څونه ياغي يې صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگيالو وطنه
بيا دي ترنک توپاني سوي وينم
بيا دي ارغند په مستپدو راغلي
بيا ارغسان دي بيا موجونه وهي
بيا دي هلمند په خروښپدو راغلي
بيا د زړې توري د خړپ يادونه
بيا دي په سترگو کي اورونه وينم
بيا له ايوب سره لښکري راغلي
بيا د رېديو داستانونه وينم
لکه چي بيا دي څه يرغل نيت دي
لکه چي بيا دي غورېدو ته زړه سو
لکه چي بيا دي څه په زړه کي گرځي
لکه چي بيا دي خوځېدو ته زړه سو
زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
څونه ياغي سوي صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگيالو وطنه
ستا د پايلو چو تر پگړيو واري
ستا د تېرو تبغونو جنگ وگرځم
ستا له غرور څخه کاره تگونه
ستا قهر وگرځم، ستا ننگ وگرځم
بيا د ملالي ميوندي خرڅينه
بيا تورپېکي د فرنگ خونه سوځي
بيا د بابا د پاني پت هنگامه

بیا شاه محمود اصفهانونه سوخي
بیا د گرگین پر کور مرگی مېلمه دی
بیا د میرویس په نامه وغورېدې
بیا د اشرف د انتقام لمبه ده
بیا دي د قهر ویني و خوځېدې
بیا دي لمن له شهیدانو ډکه
بیا د کوچني غازي زانگو زنگوي
بیا دي په وریځو کي سپلونه گرځي
بیا يې په غېږ کي زلزلې وینوي
زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکېنو پښتنو وطنه
خونه ياغي يې صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگيالو وطنه

د بناغلي باري جهاني د دغه ډول شعرونو بېلگي بېخي زياتي دي چي د افغانستان د معاصرو ادبياتو په څېړنه کي به د مقاومت د لومړنيو، لوړو او سترو بېلگو په توگه، د مقاومت په ادبي تاريخ کي مطالعه او څېړل کيږي.

2- د بناغلي عبدالباري جهاني د شاعري د

گرانېست يو بل راز په دې کي پروت دی چي دغه شاعري له پيل څخه له يو ډول مستي، ياغي توب او "مستانه نافرمانی" سره ملگري ده، د همدغه ټکي په پام کي ساتلو سره، جهاني د افغانستان په معاصره شاعري کي ځانگړی دريځ لري. زما په نظر دی د افغانستان د معاصر پښتو شعر د دوو نسلونو ترمنځ د ارتباط د کړي په توگه بايد په پام کي ولرو، د معاصر پښتو شعر د منځني دورې د پای او د نوي شاعرانه دوران ترمنځ د پيوستون د کړي په توگه. د داود خان د جمهوريت په دوره کي (چي د شعري سخت سانسور دوره هم وه) د ده د شعر هنگامې پيل شوې او شاعري يې له پيل څخه له نوښت او مستانه ولولو سره ملگري وه. د جهاني په شاعري کي دغه "مستانه نافرمانی" د دوو کليشو او چوکاټونو په وړاندي راڅرگنده شوه:

الف:- د وخت د سرکاري او حکومتي چوکاټونو او "سرکاري شاعري" په وړاندي.

ب:- د ټولني د هغه وخت د يو شمېر عنعنوي چوکاټونو په وړاندي.

جهاني په خپلو لومړنيو شعرونو کي هم د دغو دواړو چوکاټونو په وړاندي ودرېد او همدغه خبره ده چي فاضل استاد پوهاند رشاد يې "ياغي او مبتکر" شاعر بولي.
د شاعر د مستانه شاعرۍ بېلگي بېخي زياتي دي، خو رايي يو خو نمونې يې ولولئ:

مور لېونو ته د حساب خبري مه يادوه
ستا تر دوړخ پوري پېړۍ دي، دلته شپې پاته دي
ته د گناه بخري مينځې د پرهېز په اوبنکو
زاهده پتي دي په وينو کي لمبې پاته دي
د جهاني شونډو ته نه راځي توبه زاهده
چي د قسمت په ميخانه کي پېمانې پاته دي

او يادا چي:

دلته سرونه بېله کابو بل څه نه پېژني
دغه واعظ او دا کتاب په مدرسو کي ښه دي
مالاتازه له خپل جانان سره وعدې نوي کړې
زاهده ستا حوري غلمان په جنتو کي ښه دي
منزل ته لاري د خلوت په تاريخو کي نه وي
څوک چي د حق نارې وهي په غرغرو کي ښه دي

3- لکه څنگه چي مخکي اشاره ورته و سوه،

په افغانستان کي د ثور د غميزي او بيا د روس د يرغل په وړاندي، د جهاني شعر هم، د افغانستان د مقاومت په ادبي تاريخ کي د يادوني وړ ځای لري. په افغانستان کي د روسانو له ماتې او بيا تش په نوم د "جهادي او اسلامي" حکومت له جوړېدو او د شر او فساد له رامنځته کېدو او د توپکوالۍ له واکمنېدو وروسته، د افغانستان په خپل منځي جگړو کي چي څومره بدمرغۍ رامنځته شولې، دغو پېښو، د جهاني پر شاعرۍ هم خپل اغېز وکړ، له جگړې کرکه، له شعارونو کرکه، يو ډول ژوره ناهيلي، ويراو ماتم د دغو شعرونو بېلابېلي ځانگړني جوړوي. هغه دا ځل هم شينکي آسمان مخاطب کوي دا ځل هم کندهار ته سرودونه او ترانې ليکي، خود رزم د هغه مقاوم

اړخ پر ځای د ویر او هغه د بناغلي محمد معصوم هوتک په وینا "قنوطیت" په کي راڅرگندوي:

ما خودانه ویل شینکی آسمانه
چي به د اورد پاسه اور راځي
زما د غیرت شمله به کښته گوري
زما هديرې ته به پېغور راځي
آسمانه ما خوداسي نه غوښتله
چي د بناوونو جنازې وژاړم
چي مي په کلیو کي بلا لنگه سي
چي د ځوانیو هديرې وژاړم

آسمانه ما خوداسي نه ویله
چي د کابل گربوان ته اور توی که
زما په جونگره کي بلا وکره
زما په لستونې کي بنا مار لوی که

ما چي میوند میوند نارې وهلې
ما یې په غېږه کي گلونه غوښتل
ما چي هلمند ته ترانې لیکلې
ما یې پر غاړه اتیونه غوښتل

ما چي تانکونه په سوکونو وهل
هغه مي خړ وطن سمسور غوښتی
ما چي سکروتي په غاښو چيچلې
ما مي سړو وینو ته اور غوښتی
(شعر تر پایه)

هغه وخت که شاعر، د مورچل ځوان، د وطن د دفاع لپاره له پردیو او د پردیو له نانځکو سره جگړې

ته هخواه، اوس د انتقام او جگړې پر ځای، ځولی ورته غوړوي چې له مورچله راکوز شي:

ځوانه دا څوک يې چې گولی اوړوي
د خپل نيکه او خپل ابا پر کلي
دې هديره کي دي خپلوان پراته دي
څوک يې پرون څوک يې پخوا ويشتلي

د خدای دپاره ځوانه مه اوړوه
د خپل ابا پر مېنه سره اوړونه

4 د جهاني د شعر په شهرت او محبوبيت کي

د ټنگ ټکور او موسيقي ونډه هم د يادولو وړ ده. جهاني لکه چې خپله له موسيقي سره ځانگړې مينه لري، ځيني شعرونه يې د موسيقي يو خاص کيفيت لري. په تېره بيا د هيواد د نوميالي هنرمند سندرغاړي ډاکټر صادق فطرت (ناشناس) خواږه غږ د دغو شعرونو بنسکلا نور هم زياته کړې ده. ما د "جهاني او ناشناس" په اړه يو جلا مقاله هم کښلې او د خپلو خبرو په يو ځای کي مي کښلي دي: "يوه ورځ چا خبره راته وکړه: د جهاني شعرونه ځکه دومره شهرت ته رسېدلي دي چې د ناشناس له سندريز غږ او د ټنگ ټکور له څپو سره يو ځای شوي دي. بله ورځ يو بل چا راته وويل: د ناشناس د سندرو د بنايست او ارزښت يو اساسي علت دا دی چې هغه د خپلو سندرو لپاره د شعرونو په انتخاب کي ډېر ژور او "سختگير" دی. هغه د سندرو لپاره د نومياليو شاعرانو د شعرونو غوراوی کوي لکه: خوشال بابا، حميد مومند، رحمان بابا، استاد حمزه، جهاني او ... زما په نظر دغه دواړه خبري بې ځايه نه دي. د جهاني د شاعرۍ په شهرت کي به د ناشناس د سندريز هنر له اغېز څخه سترگي پټي نه کړو. دغه راز د ناشناس د سندريز هنر په بنايست او ځلونه کي هم د جهاني په څېر د شاعرانو د شعري پياوړتيا له اغېز څخه سترگي نه شي پټېدای لکه دواړه چې يو د بل بشپړوونکي وي ..."

5- د بناغلي جهاني پر شعر د محتوا او هنر له

هغې پياوړتيا سره سره چې مخکي خبري پرې وشوې، تریو وخته د فورم، وزن او چوکاټ له پلوه يوه داسې "کليشه" غالبه وه چې د هغه شعري بنسکلا ته يې د هنري تنوع پر ځای، يورنگي وربخښله او "مونوټون" کاوه يې. دا په خپل وخت کي د پښتو په نوې شاعري کي يو نوی گام و چې

د يو ډول څلوريز ډوله نظم په چوکاټ کي وړاندي کېده او د ازادې شاعرۍ پر لور لومړني گامونه و وچي په تېره بيا د حماسي شعر لپاره د وخت غوره انتخاب و، خو بيا بيا تکرار يې نوبت کما وه او پر تکراري چوکاټونو يې بدلاوه، داسي بنسټيزې چي شاعر وروسته بيا د دغه تکرار پر ځای د چوکاټونو رنگارنگۍ ته هم خپله پاملرنه اړولې ده. په را وروسته شاعرۍ کي يې د نوي غزل او آزاد شعر پر لور هم په زړه پوري گامونه اخیستي دي.

د جهاني غزليزه شاعري، په پرله پسې توگه د بنسټيز او پياوړتيا پر لور روانه ده او له يوې ټولگي څخه بلې ته د لاسيات بنایست لرونکې ده:

دا ميکده په نخېدلو ارزي
ساقی دا جام دي په څښلو ارزي
چي لېونتوب ته عقل و تخنوي
دا زولني په شرنگېدلو ارزي
چي يې کيسې د مينې تخم کري
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
او:

خمار مي نه ماتېږي شرابونه بېگانه دي
ساقی راته اشنا دی خو جامونه بېگانه دي
سجدې ته يې د يار کوڅې ته نه يم بللی
پردی قاصد راغلی پېغامونه بېگانه دي
دې بناړ کي ربابونه د سنگسار په غېږ کي غواړه
نغمې گوتو کي ژاړي شهبازونه بېگانه دي
چي زما د لېونو چغو جواب ورسره نسته
يا زه يم بدل سوی يا دا غرونه بېگانه دي
سجدې د جهاني پر تندي مه غواړه زاهد ه!
په دې سرکښه بناړ کي محرابونه بېگانه دي

تر دې ځايه پوري نژدې ټولي خبري د گران شاعر عبدالباري جهاني د هغو پخوانيو شعري ټولگو د بېلگو پر بنسټ وشوې، چي مخکي خپرې شوي دي: "ورکه مېنه"، "پايکوب" او "د سباوون په

تمه"، اوس خودا دی شاعر "شپېلی" راته غږوي او دا ځل د شپېلی د سندريز غږ له بنایست سره د خپل شعر بنایست یو ځای کوي.

په دې توگه نو دغه "شپېلی" د شاعر څلورمه خپرېدونکې شعري ټولگه ده. سره له دې چې د "شپېلی" ټول شعرونه د سريزي د کښلو لپاره زما مخي ته نه دي پراته، خو زه باور لرم چې ټول او يا زياتره به يې ما په جرمني، هالنډ، ډنمارک او سويډن کې د ښاغلي جهاني په وياړ د افغاني بېلابيلو کلتوري ټولنو په غونډو کې د گران شاعر په خپل غږ کې اورېدلي وي. له نېکه مرغه په دغو غونډو کې زه هم حاضر وم او د يو څو خوښو ویديو يې پټې (کيسټې) هم لرم. د "شپېلی" د شعرونو په اړه او يا خو غوره ده ووايم چې د جهاني د را وروسته شاعرۍ په هکله، څو ټکو ته په لومړي گام کې پاملرنه پکار ده:

1- لومړنۍ خبره دا ده چې په دغه مجموعه

کې زموږ د ښاغلي شاعر، د شعري يون د پرمختگ ډېره غوره ننداره کولای شو. شاعر په دغو بېلگو کې د بنایست نوي نښې نښانې او نمونې زموږ مخي ته ږدي او د پښتو شعر بهير ته يې ډالۍ کوي. د شاعرانه ژورتياوو او لوړ تخيل نمونې د هغه په نوې شاعرۍ کې لارياتي شوي دي:

کلونه تېر سوله کيسې د ښاره نه راوړي
زېږې به نه غواړو گيلې له ښاره نه راوړي
نه د زړې مينې د استان دی نه د نوي کړيکه
رويبار گونگۍ دی خاطرې له ښاره نه راوړي
د پتنگانو وزرونو سوځېدل هېر کړي
زموږ ماښامونو ته ډېوې له ښاره نه راوړي
دا د عمرونو جنازه دلته چا وټومبله
رغ د رباب او د نغمې له ښاره نه راوړي
کلابندي ده نور و تلاي نه راوتلاي سي څوک
مېړونه چيري دي شملې له ښاره نه راوړي
او يا لکه چې په يو بل غزل کې وايي:
دا څه جنون دی تر منزله رغړېدل چې نه وي
دا څه منزل دی په لمبو کې سوځېدل چې نه وي
زاهده خوله دي د دوږخ په کيسو سترې کړله

دا څه خليل دی تر انگاره پوري تلل چي نه وي
پنښمانه نه يم شيخه مه را يادوه قولونه
دا څه توبه ده په زر ځله ماتېدل چي نه وي
(ترپايه)

2- د شاعر په نوې شاعري کي د جولې او
منځپانگي (فورم او مضمون) دواړو تنوع تر پخوا زياته راڅرگندېږي. دلته هم منظوم ډوله شعرونه
شته، هم د قصيدو بېلگي په کي وينو، د بنکليو او لوړو غزلو ننداره هم کولای شو او بې له شکه
چي دغه غزلي د شاعر د پخوانيو دريو ټولگوله بېلگو زياتي، لوړي او بنکلي دي. د آزاد شعر
بېلگي هم په کي وينو چي له هنري پلوه د لا زياتي پاملرني وړ دي.
3- څرنگه چي په دغو شعرونو کي د هيواد د
حالاتو ژوره انځورگري شوې ده او له بده مرغه د وطن حالات داسي دي چي د بنادې پر ځای يې د
ویر شېبې زياتي او درنې دي، شاعر هم زياتره د همداسي شېبو شاهد او انځورگر دی. ما چي
مخکي د کومي "ناهيلى" يادونه کړې وه، په وروستيو بېلگو کي نه يوازي دا چي دوام کوي، دغه
د نا اميدۍ درد لا ژور او غمگين دی. په دې لړ کي کېدای شي د:

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره؟

په نوم نظم او ځينو نورو شعرونو ته ځانگړې پاملرنه وشي.
4- د شاعر په وروستيو شعري بېلگو کي د
هغه منظوم داستاني او حکايي شعرونه د لا زياتي پاملرني وړ دي. زه د بناغلي جهاني د شعر په
بېلابېلو غونډو کي د دې شاهد يم چي دغه لنډ منظوم داستانونه دومره اغېزناک دي چي د گران
شاعر له نورو ډېرو خوږو شعرونو څخه هم، له زياتي بدرگې سره مخامخ شوي دي او بيا بيا يې د
اورولو ټينگار شوی دی.

په دغو کيسو کي يې نظمونو کي د نمونې په توگه د "مورک شېر"، "د پيشو توبه"، "شيخ
نصرالدين"، "چرگ او باز"، "مهار کړي او بنان" او يو شمېر نورو يادونه کولی شو چي د کيسې په
څنگ يې لنډ شاعرانه پيغام هم د غور وړ دی، چي په ډېر منطقي انجام کي راځي، لکه:

چي د بل په متو غټ سي يا زمري سي
په هغه گړي له قام ځني پردي سي
چي يې عقل خداى مورک غوندي کوچنى کړي
يوه ورځ پر خپل بادار باندي غورځى کړي
يا:

له ازله مو نصيب راغلى خوار دى
چي لوېدلى مو د بل په لاس مهار دى

جهاني د پښتو د اوسني شعر له نومياليو مخکښو شاعرانو څخه دى، جهاني د افغانستان د اولس
د ژوند په ډېر غمگين پړاو کي، ډېر پرتمين شعرونه زمزمه کړي او لايې زمزمه کوي، په دغو
زمزمو کي به هماغه جهاني وگورئ خو دا ځل له "شپېلى" سره، او د سندريز غږ له بنايست سره.
ورته غورځى، وايې وړئ، ويې لولئ او خوند ترې واخلى:

جهاني مه بوله ساحل ته لامبوزن لاسونه
د دې ياغي مالت وگړي په بلا پسي ځي

په مينه

زرين انځور

2001/9/3 ع

1380/6/12 لمريز

جرمني؟ د کولن ښار

کور په اور کي د اغيار درڅخه غواړم
د جانان غليمان خوار درڅخه غواړم
چي غماز مي د جانان په کور کي بولي
ژبه گونگه د روپيار درڅخه غواړم
که تر مرگه پکښي ځان يوازي وينم
د هيندارو کور سنگسار درڅخه غواړم

چي مي سترگي بي جانانه بل خوک ويني
خان منصور غوندي پردار درخه غوارم
د سبا په شان بي نومه بي روبياره
کور پر سترگو د دلدار درخه غوارم
چي رقيب مي د لحد له کيسو کون سي
ستا په نوم کي پت مزار درخه غوارم
چي نمرود مي ستاد ميني په تور سوخي
ژوند په غېر کي د انگار درخه غوارم
په شبنم، په آيينه، په گربوانه کي
مخ، جلو، ذکر د يار درخه غوارم
چي بورا رنگه مي مينه افسانه سي
تل سينه خيري په خار درخه غوارم
چي پانوس غوندي په خپل اور کي رنگين يم
د کوگل وينه مي نار درخه غوارم
يو بي نوم غوارم په وينو کي کرلی
يو په سترگو کي نگار درخه غوارم
يو مي سوال جواب د قبر په پښتو کي
يو لحد پر کندهار درخه غوارم
چي يوازي جهاني درخي درشل ته
د سکروټو پر سر لار درخه غوارم

8-11-2000

زه لکه پرخه په لوېدلو کي چانه وليدم
لکه نسيم په تېرېدلو کي چانه وليدم
د گل په غېر کي مي يوه شپه په قسمت ليکلې
لکه شبنم په الوتلو کي چانه وليدم

پت له پانوسه مي رنگين کړل د ساقې لاسونه
کرار کرار په سوځېدلو کې چا نه وليدم
نه د شاعر نه د بورا سترگو ته ونځېدم
د غرونو گل وم غوړېدلو کې چا نه وليدم
نه تر اوربل نه تر گربوانه نه تر شونډو ولاړم
پر آشيانه په رږدلو کې چا نه وليدم
خواره خوبونه د ځوانۍ لکه سپلۍ تېرېدل
د خيال ماني وم نرېدلو کې چا نه وليدم
لکه نفس چې د عمرو نو له محبسه وزي
د زولنو په ماتولو کې چا نه وليدم
لکه بېړۍ کوگل مي ډک له فريادونو وپرمه
شپه د توپان وه ډوبېدلو کې چا نه وليدم
د حق نارې مي له زندانه تر يزدانه تللې
د افسانو په جوړولو کې چا نه وليدم
د جهاني په شان مي شپې کړې د يارانو سپيني
په تورو ورځو ژرېدلو کې چا نه وليدم
ويرجينيا
1999 دسامبر

ستا د راتلو په انتظار کرار کرار زوړ سوم
رويباره کله به راځې په انتظار زوړ سوم
د مرغلو سوداگرو مي تپوس ونه کړ
تر لونگينه چايو نه وړم پر بازار زوړ سوم
ما خو ويل چې په لمبو کې ترمنزله ورځم
لکه قدم پر مخکې ولوېدم پر لار زوړ سوم
د خزانو نو له هيښته بې خوله خلاصه نه کړه
د گل په تمه د غوتۍ څنگ ته پر خار زوړ سوم

يوه شېبه مي زولنو سندره غبرگه نه کړه
د لېونو سره په کلي کي هونبنيار زور سوم
چا مي له سترگو سره دوي اوبنکي ملگري نه کړي
لکه خاتول په رنگ رنگين په زړه پرها زور سوم
نور مي خيالونه په خوړو نکلونو مه بيدوه
زه له شپو ستري يم په هيله د سهار زور سوم
تش د دوږخ له بېري وچي شونډي نه گرځمه
يارانو ځم لره راغلي وم ځمار زور سوم
د جهاني پانوس کوگله لمبې مه سپموه
لکه پتنگ په ارمانونو د انگار زور سوم
ويرجينيا
1998 اپريل

شېبې د انتظار دي په لمبو درته ساتو
اغزي نه دي دالاري په بڼو درته ساتو
په شرنگ چي مو ټولي د غمازانو وبينه نه سي
محرم به لېونتوب د زولنو درته ساتو
ازل مو نذرانه د سوځېدو منظوره کړي
هر پل دي تر درشله په لمبو درته ساتو
چي سترگي د رقيب دي په جلوه روښاني نه سي
جانانه رباتونه په تيارو درته ساتو
ستا شېبې دي وي روښاني مور دي سوځو لکه شمعي
پېړۍ دي په پانوس کي په گزمو درته ساتو
وعده مو له فرياد او له قسمته سره کړي
دردونه لکه ژبه د زخمو درته ساتو
يوه شپه يو راغلي بې اختياره بې خبره

شبنم غوندي مو کلي پر غونچو درته ساتو
نن جنگ ته يو راغلي جهاني ستنبده نسته
مورچل په ککريو په پښتو درته ساتو

ويرجينيا

12?6?2000

خوانی ستا پر اوږو د جنازو پر کلي راغلو
د اوښکو په گامونو د لېمو تر کلي راغلو
هر کانی مو جلا له ککری سره اشنا دی
په شرنګ د زولنو د لېونو پر کلي راغلو
پتنګ غوندي نصیب راته منلې وه دالاره
محفل ته دي جانانه د لمبو پر کلي راغلو
معذوريو که نن توان د الوتو را پکښې نسته
سوځلي گلستان ته د اغزو پر کلي راغلو
پیدا چي درته تمه نه سي زموږ د رغېدلو
خولې د زکندن يو د سلگو پر کلي راغلو
زر ځله به سي بندي د جانان د دیدن لاري
د پرخي د لښکر غوندي د شپو پر کلي راغلو
ساحله د توپان کیسه يوه شپبه که هېره
مړژواندي وزر ماتي د خپو پر کلي راغلو
يو ټک له سره باسو نگهبان له بدو سترگو
په چم د سپېلنيو د اوږو پر کلي راغلو
له ژبي د فرياد سره مو ستونی پخلا نه کړ
د درد په شاني زړه ته د زخمو پر کلي راغلو
سجدې يې پر تندي د جهاني منظوري نه وي
زاهده له توبو د ميکدو پر کلي راغلو

واشنګټن

28?8?2000

کلونه کیرې له دې ښاره کیسو کوچ کړی دی
د آدم خان له شهبازونو درخو کوچ کړی دی
په هغه دښت کې د مجنون غرغړې وچې سولې
د لېونیو له مزلونو اغزو کوچ کړی دی
نه په محفل کې بلېدل نه سوځېدل یاد پېرې
د پتنگانو له مذهب له لمبو کوچ کړی دی
څنگه به ستون سي له خزانه تور بدلې بلبل
چې له چمنه د گېډیو وړمو کوچ کړی دی
اوس یې شرنګی د نیمو شپو سندري نه تخنوي
له سپینو لېچو سرو لاسونو بنگرو کوچ کړی دی
د زلېخا مینه د چا لمني نه توروې
اوس له خوبونو د یوسف قافلو کوچ کړی دی
د تور جادو افسون وهلي دي د غرو لمني
نن د شپېلۍ له منترونو نغمو کوچ کړی دی
جهاني څوک به پر لنډیو غزلونه لیکي
چې له گودر څخه د پېغلو نارو کوچ کړی دی

ویرجینیا

12?8?2000

بیا یې په محفل کې نن له پام څخه لوېدلې یو
گوره د ساقی تر نظر څنگه ورغلي یو
هره شېبه مور ته زنداني خوبونه مه راوړه
شرنگ د زولنو ته له کنعان څخه راغلي یو
نن دي عبرتونه له هوښیارو سره وځاندي

مورد لبونيو په اتن ور کنبوتلي يو
پل چي مود پله پر سرايردي رقيبہ پنبه نيسه
مور چي له ازل خخه راغلي يو بناغلي يو
مه رآه ساحله چيري مورد چيري داستا سکون
مورد يي سمندر ته د توپان په شپه لبرلي يو
نور مو تماشه کوي که خپله ننداره کوو
پوه نه سوو شبنم غوندي يي خو شپي بللي يو
هره ورخ د ستورو په حساب لمبي په خوله کي ورو
مورد له خپلي ژبي لکه شمعي سوخېدلي يو
مورد خو بي اختياره د نعمت پر خوان ور پرپوتو
گوره چي سخي کور به لا خو ورخي منلي يو
پربرده جهاني له دي وزره د پرواز تمه
غشي د نصيب چي پر شهپر باندي ويشتلي يو

ويرجينيا

12-10-2000

لا به ترخو وينو ملگرو داد غم خوبونه
د جنازو سره ملگري د ماتم خوبونه
خي له آسمانه سره يوه کودازره خبره
يا دي اختياروي يا دي غلوي قلم خوبونه
نور به پخپله د خوبونو تعبيرونه کوو
پردي لا ولي گوري مورد ته سم نا سم خوبونه
بوډي آسمان ته نوري مه نيسي د خير لمني
په دي کره ملا يي د ډيرو کرل برهم خوبونه
پير مغان ويله خپلي آييني سپيني کړي
کنه حرام دي د سکندر او جام جم خوبونه
يوه منزل ته نه رسيږي بېلي بېلي کوچي

دي سرا بونو ډيرو وخورل ديم خوبونه
نن د شيطان په لمسه غاړه د هاييل غوڅوي
سبا به ويني ويني ژاړي د ستم خوبونه
جهاني نور نو د قسمت په خوبه نه يوران
راويښو و په لويه لار کي هر قدم خوبونه

ويرجينيا

8-12-2000

يو څو رنځوري شپي دي په لېمويي زنگو و
شپي د انتظار دي په کلو يي تېرو و
دا بنا رد نازولو دي چا درد نه دی ليدلی
تر څو به په زگېروي ورته زخمونه ويښو و
کلونه د سبا د جنگ په هيله خاوري کيږي
نن وزو له توپان سره خبره سپينو و
عمرونه له مطرب سره بي سوره نغمې ژاړي
ساقی په دي رباب کي نوی شرنګ پيدا کو و
چي ستا سره ښخېږي د هغې گناه په گو تو
قسمته له تندي څخه سجدي دي پا کو و
را پرېږده د ساقی سپينو لاسو کي سره شراب
واعظه ته رخصت يي مور او رونه قبلو و
چي لوېږي مي زلمی ساقی په غېږ کي له مستی
جنت زاهده ستا سو مور څمونه تشو و
ځوانی چي گمراه نه کئ د خلوت په تاریکو کي
دا شپي راڅخه تنبتي څو توبې به ماتو و
هستي مو جهاني د عزراييل په غېږ کي غواړه
مستي لا په سلگيو کي د سره پاڅو و

ويرجينيا

15-8-2000

پياله نيمه دي ولو پري نظر په ماتوم
نن داسي مستي غواړمه ساغر په ماتوم
ژر مخی به در نه سم په کوڅه کي لپونتوبه
خو کاني مي راوړي دي خپل سر په ماتوم
چي تمه د پرواز مي پاته نه سي په سينه کي
په غشيو کي در الوزم وزر په ماتوم
ستا شپې ته مي جانانه سره لمبه په خوله کي راوړه
د شمعي په څېر ژبه ده منتر په ماتوم
که سيوري غوندي ورک يم له تروړمي سره پر لارو
معلوم په هر قدم يم سفر په ماتوم
شهيدې کربلا ته په جنگ نه يم در وتلی
غازي زور مي راوړی دی لښکر په ماتوم
شپې د انتظار دي تر لحده پوري وړمه
دا شپه مي سبا نه کېزه سحر په ماتوم
نفس د زکندن يم په ستوني کي گنډلی
يو جام د اجل غواړمه کوثر په ماتوم
قسمته نن په خپله خوبه ستا له غېږي ځمه
قلم پر تندي کارمه دفتر په ماتوم
په نوم د جهاني چي دي ليکلي دي آسمانه
توپان در څخه غواړم سمندر په ماتوم

ويرجينيا

12-9-2000

نور به له رقيب سره د کور خبري نه کوو

ويني به سرې کو د پېغور خبري نه کوو
خله د پرديو د خوښۍ دپاره وسوځو
نور به وزر وساتو د اور خبري نه کوو
ولي خپلي خانگي د جنون تېشې ته ونيسو
ځان چي تربور سوی دی د زور خبري نه کوو
ځی چي د قسمت پر تندي خپلي کرښي وليکو
پرېږدئ له قاتل سره د ورور خبري نه کوو
ډېر مو له فرياده د رقيب کيسې شريني سوې
درد غوندي به پټ و زو د شور خبري نه کوو
زموږ لا په شهپر کي د آسمان خوبونه پاته دي
مرگه ځوانيمرگه لا د گور خبري نه کوو
نن به جهاني بې وزرونو پروا زونه وي
پرڅه غوندي الوزو د لور خبري نه کوو

واشنگتن ډي سي

19-2-2002

زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
د اتلانو د کيسو وطنه
د ميدانونو خرڅښو وطنه
داسي مي نه غوښتي چي نن دي وينم
په تن زخمي په سره کفن دي وينم

نه دي هلمند هغه موجوده راوړي
نه له مستۍ په خوله ځگونه راوړي
نه د ارغند غاړي گلونه راوړي

نه دي ترنگ زاره سېلو نه راوري
نه دي دښتو کي قافلې وينمه
نه دي کېرديو کي ډېوې وينمه

نه د رابيا له ميني مست فتح خان
له کلابسته قهرېدلی روان
نه ورسره دي د برېخو ياران
نه د مغولو په پوځ گډ دی تالان
نه يې شپېلۍ دي په برېتو اغوستي
نه يې سرونه په نېزو اغوستي

نه چا ته کور نه چا ته بام پاته دی
نه د کيسو د شپو آرام پاته دی
نه د بيبو د خولې پيغام پاته دی
نه ښادي خان نه دلارام پاته دی
نه په زلمۍ مينه کي شور خوځېږي
نه په رگو کي د چا اور بلېږي

نه د احمد د توري شرنگ وينمه
نه يې لښکري نه يې جنگ وينمه
نه پاني پت په وينورنگ وينمه
نه سينې خيري په خدنگ وينمه
نه مرهتياني ميندي بوري ژاړي
نه پښتنې په تېرو تورو وياړي

اوس دي پر کليو جنازې راوري
له پېغلو سترگو اوښکي سرې راوري
له خپل قسمته درته شپې راوري

پر سپینو ورځو دي تيارې را اوري
اوس هديره د افسانو يې زموږ
گورد زلميو ارمانو يې زموږ

اوس له آمو تر اباسينه خاوره
له وینو مسته سره رنگينه خاوره
هغه درنه هغه سنگينه خاوره
هغه تر خپل بناړگ شپږينه خاوره
ورباندي گرځي د اورنگ آسونه
د پردی سولي پردي جنگ آسونه

اوس دي په لار کي رقيبان پراته دي
اوس دي په عرش کي شيطانان پراته دي
پر خزانو دي بناماران پراته دي
په کوه قاف کي دي د پوان پراته دي
لاري کوچي دي د اغزو ډکي دي
ياغي درې دي له لمبو ډکي دي

ما خوبه ستا په نوم فالونه کتل
ما له قسمت سره سوکونه وهل
ما دي په غېږه کي گلونه ليدل
ما دي تندي کي جنتونه ويل
اوس مي په زړه کي ستا يادونه ژاړي
هره غزل کي مي بيتونه ژاړي

لامي د وران قسمت خوبونه وينم
لا دي په برخه توپانونه وينم
لا په غضب د آسمان خونه وينم

لا د ډبرو بارانونه وينم
لا به د دوست په نوم درځي غلیمان
لا به دي وژني د لستونې ماران

راسه چي وينې ته دي اور درکمه
زاره جنون ته به دي شور درکمه
خو لېونۍ چيغې په پور درکمه
زخمي لمبو ته به دي زور درکمه
راځه يو مسته پيال به بنگ پورته کو
يو ځل به بيا د توري شرنگ پورته کو

راځه چي بيا د افسانو په ژبه
د ملالی او د عینو په ژبه
د میوندونو د کیسو په ژبه
څه د توپک څه د جرگو په ژبه
د وطن شپو ته مشالونه راوړو
د تیارو بنار ته څراغونه راوړو

زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
د اتلانو د کیسو وطنه
د میدانونو خرڅښو وطنه
داسي مي نه غوښتي چي نن دي وينم
په تن زخمي په سره کفن دي وينم

ويرجينيا

15-5-2001

هغه ستا د ابا مېنه تالا سوي
چي تندي كي دي سجدې ورته ساتلې
د گلونو پر غونډۍ اورونه اوري
ورمه ځي تر ارغوانه پښه نيولې
په كوڅو كي يې ژوندي جنازې گرځي
پر كورونو د بلا ساه ده ختلې
له بايو تر گرېوانه د اوبنكو كور دى
له زلمو شونډو موسكا ده كوچېدلې
پر اوږو د اوبنكو ووتله له بناره
د خندا جنازه ولاړه غم لړلې

اوس به څه ليكې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليكې شاعره

اوس په ساندو كيسې وزي له كابله
چي كوڅې يې وې بنايستي په پېغلو حورو
سور سالدو يې د لمبورنگ دى اخيستي
چي په ښكلي وه باغونه د انگورو
پر انگړ يې د پاتا كمبلي ژاري
پر تېر سوي دى ناورين د زورورو
ماشومان يې بلاگاني په خوب ويني
افسانې د بربتورو، ږيرورو
د هر پلار كيسه د زوى په وينو سره ده
هره مور ده پرهارونه د ناصورو

اوس به څه ليكې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليكې شاعره

کلهي کوم وطن ته وړي دا کور خرابي
اوس به څوک اوري آواز د پردېسانو
کوم ولات کي يې درمل ورته ليکلي
څوک به اوري فريادونه د زخميانو
څوک به غوږ نيسي نارو ته د بې پلارو
څوک به وژاري سلگۍ د يتيمانو
څوک به بيرته لوپته د خور پر سر کي
څوک به نيسي گړپوانونه د غازيانو
د نښتروني جنډۍ سوې د قبرونو
لارواني دي جوپې د شهيدانو

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس به څوک له قلندر سره ژاري
اوس به څوک لېرې ميراته غزلونه
څوک به اوبنکي تويوي پر مينانو
څوک به ژاري په کېږد يو کي نکلونه
کوم حميد به خط و خال کاغذ ته يوسي
يادوي به د يارانو سفرونه
څوک به اوري کرامت د دروېشانو
څوک به گوري پر رحمان باندي فالونه
څوک به نيسي د ديدن د گودر لاري
له سالو سره به څوک ستايي اورونه

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس به څوک د هند وکش سندري بولي
اوس به څوک ځي په اتن تر خيبرونو
اوس به څوک د ارغسان پر څپو گرځي
څوک به ليکي قصيدي د کونړونو
څوک به بولي له آمو تر اباسينه
غراو سمه د سرکښو اولسونو
څوک به بولي له اټکه تر مالانه
قلاگاني د بابا له ميراثونو
اوس به څوک د جلالاگودرته يوسي
د هلمند څخه شرنګي د امپلونو

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

اوس به څوک رايا دوي تېري خبري
اوس به څوک راويښوي زاړه نکلوڼه
اوس به څنگه نکلچي غاړه تازه کي
اوس به څه وايي زامنو ته پلرونه
اوس به څوک د پاني پت په توره وياري
اوس به څوک تسليموي اصفهانونه
کوم شېرشاه توره ايستلې ځي سسرآم ته
کوم اکبر به وړانوي د فرنگ خونه
کوم اورنگ به خپل زخموڼه ويني ژاړې
کوم خوشال به لړزوي په کټ کي زړونه

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

کومه پېغله به غرمه د میوند سره کي
د خپل یار له وینو څوک ایردي خالونه
اوس به کومه تورپېکۍ پر بولدک ورسې
کومه چيغه به کي سره ساړه رگونه
کوم لاسونه به مری د قاتل نیسي
څوک به اخلي د پېړیو کساتونه
څوک به راسي د ایوب سره ملگري
څوک به واچوي سندرو ته نومونه
څوک به تاو کړي د بابا بگری له سره
څوک به وران کي د ازل کنبلي خطونه

اوس به څه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به څه لیکې شاعره

نن هغه ماشه د ورور پر لور کشېږي
چي یې غړي تبتول د رستمانو
نن هغه غشي د خور تیکري پېيلي
چي یې زړونه سوري کول د سرکبنانو
نن هغه اورد ابا پر مېنه بل دی
چي کرلې یې لمبې پر گرگینانو
نن هغه توره د ورور په وینو سره ده
چي خیرلې یې سینې د غلیمانو
نن هغه سالار د بل په پښو کي پروت دی
ککړی چي یې وهلې د بتانو

اوس به څه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به څه لیکې شاعره

اوس له گوتو د مطرب ويني را اوري
ژبي سل خايه زخمي د شهبازونو
د سندرو سره غبرگي وايي ساندي
د رنخورو زگپروي ځي له ربابونو
اوس به چيري د زلميو خونې غورځي
گنهکاره سوه سورنارغ د ډولونو
شپې ته راغله انگولا د بلاگانو
شمع کوچ سوه د محفل له مابنامونو
د تيارو اجاره دار محتسب راغي
خپروي زړې تيارې پر خوانو زړونو

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

پر گودردي مېلمنې د بلا سترگي
نه شرنگي سته د پاوليو نه پايلو
پر نغمو پر زمزمو چپاو راغلي
زاغ نيولي ځالگي دي د بلبلو
نه محفل کي گناهونه ياغي کپري
نه خيام سته د توبو د ماتولو
سپين لاسونه د ساقې به چيري وپشي
پر يارانو شني پيالې ډکي له ملو
اوس به څوک رنگونه تش کي په قلم کي
څوک به ليکي دېوانونه د غزلو

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس نسيم راوړي خبر د تورو ورځو
اوس له شپو سره راځي اغزن خوبونه
آفتونو پکښي کړي ځالگي دي
جنازو پکښي اوډلي دي کورونه
وايي نسته کجاوې شا ليللا ورو ورو
پېغلي نه نيسي د اوښو پېزو انونه
اوس يې نه راوړي روښان د ديدن زېري
له قاصده سره نسته سلامونه
په کوڅو کي يې زموږ پلونه بېگانه دي
له اغيار سره يې کړي پيوندونه

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

ويرجينيا

6-3-2000

هغه ستا د ابا مېنه تالا سوي
چي تندي کي دي سجدي ورته ساتلې
د گلونو پر غونډۍ اورونه اوړي
ورمه ځي تر ارغوانه پښه نيولې
په کوڅو کي يې ژوندۍ جنازې گرځي
پر کورونو د بلا ساه ده ختلې
له بانو تر گړپوانه د اوښکو کور دۍ
له زلمو شونډو موسکا ده کوچېدلې
پراوږود اوښکو ووتله له ښاره
د خدا جنازه ولاړه غم لرلې

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس په ساندو کیسې وزی له کابله
چي کوڅې یې وې بنایستی په پېغلو حورو
سور سالدو یې د لمبورنگ دی اخیستی
چي په بنکلي وه باغونه د انگورو
پر انگرې یې د پاتا کمبلي ژاري
پر تېر سوی دی ناورین د زورورو
ماشومان یې بلاگاني په خوب ویني
افسانې د برېتورو، ږیرورو
د هر پلار کیسه د زوی په وینو سره ده
هره مور ده پرهارونه د ناصورو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

کله یې کوم وطن ته وړي دا کور خرابي
اوس به څوک اوري آواز د پردېسانو
کوم ولات کي یې درمل ورته لیکلي
څوک به اوري فریادونه د زخمیانو
څوک به غوږ نیسي نارو ته د بې پلارو
څوک به وژاري سلگی د یتیمانو
څوک به بیرته لوپته د خور پر سر کي
څوک به نیسي گربوانونه د غازیانو
د نښتروني جنډی سوې د قبرونو
لا رواني دي جوپې د شهیدانو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به خوک له قلندر ه سره ژاري
اوس به خوک لېرې ميرا ته غزلونه
خوک به اوبنکې تويوي پر مينانو
خوک به ژاري په کېرډيو کې نکلونه
کوم حميد به خط و خال کاغذ ته يوسي
يادوي به د يارانو سفرونه
خوک به اوري کرامت د دروېشانو
خوک به گوري پر رحمان باندي فالونه
خوک به نيسي د ديدن د گودر لاري
له سالو سره به خوک ستايي اورونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به خوک د هندو کش سندري بولي
اوس به خوک ځي په اتني تر خيرونو
اوس به خوک د ارغسان پر څپو گرځي
خوک به لیکې قصيدي د کونړونو
خوک به بولي له آمو تر اباسينه
غراو سمه د سرکېنو اولسونو
خوک به بولي له اټکه تر مالانه
قلاگاني د بابا له ميراثونو
اوس به خوک د جلالا گودر ته يوسي
د هلمند څخه شرنګي د امپلونو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به خوک رایادوي تېري خبري
اوس به خوک راوینسوي زاړه نکلونه
اوس به خنگه نکلچي غاړه تازه کي
اوس به خه وایي زامنو ته پلرونه
اوس به خوک د پاني پت په توره ویاړي
اوس به خوک تسلیموي اصفهانونه
کوم شېرشاه توره ایستلې ځي سسر ام ته
کوم اکبر به وړانوي د فرنگ خونه
کوم اورنگ به خپل زخمونه ویني ژاړي
کوم خوشال به لړزوي په کت کې زړونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

کومه پیغله به غرمه د میوند سره کي
د خپل یار له وینو خوک ایردي خالونه
اوس به کومه تورپېکې پر بولدک وړسي
کومه چیغه به کي سره ساړه رگونه
کوم لاسونه به مری د قاتل نیسي
خوک به اخلي د پېړیو کساتونه
خوک به راسي د ایوب سره ملگري
خوک به واچوي سندرو ته نومونه
خوک به تاو کړي د بابا بگړی له سره
خوک به وړان کي د ازل کنبلي خطونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

نن هغه ماشه د ورور پر لور کشېږي
چي يې غږي تنستول د رستمانو
نن هغه غشي د خور ټيکري پبيلي
چي يې زړونه سوري کول د سرکبنانو
نن هغه اور د ابا پر مېنه بل دی
چي کرلې يې لمبې پر گرگينانو
نن هغه توره د ورور په وینو سره ده
چي خیرلې يې سينې د غلیمانو
نن هغه سالار د بل په پښو کي پروت دی
ککړی چي يې وهلې د بتانو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس له گوتو د مطرب ویني را اوري
ژبي سل خایه زخمي د شهبازونو
د سندرو سره غبرگي وایي ساندي
د رنځورو زگپروي ځي له ربابونو
اوس به چيري د زلميو خونې غورځي
گنهاره سوه سورنارغ د ډولونو
شپې ته راغله انگولا د بلاگانو
شمع کوچ سوه د محفل له ما بنامونو
د تيارو اجاره دار محتسب راغی
خپروي زړې تيارې پر ځوانو زړونو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

پر گودر دي مېلمنې د بلا سترگي
نه شرنگی سته د پاو ليو نه پایلو
پر نغمو پر زمزمو چپاو راغلی
زاغ نیولي خالگی دي د بلبلو
نه محفل کي گناهونه یاغي کېږي
نه خیام سته د توبو د ماتولو
سپین لاسونه د ساقی به چیري وېشي
پر یارانو شني پیالې ډکي له ملو
اوس به خوک رنگونه تش کي په قلم کي
خوک به لیکي دېوانونه د غزلو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس نسیم راوړي خبر د تورو ورځو
اوس له شپو سره راځي اغزن خوبونه
آفتونو پکښي کړي خالگی دي
جنازو پکښي اوډلي دي کورونه
وايي نسته کجاوې شا لیل ورو ورو
پېغلي نه نیسي د اوښو پېزو انونه
اوس یې نه راوړي رویار د دیدن زېږی
له قاصده سره نسته سلامونه
په کوڅو کي یې زموږ پلونه بېگانه دي
له اغیار سره یې کړي پیوندونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

ویرجینیا

6-3-2000

واه زوروره خه په لوړ آواز سندري وایې
ستا په سندرو کې رغونه د پېرې اورمه
لکه له منځه د وحشي او توپاني سمندر
زه ستا آواز د بې وزلانو له بېرې اورمه
د غرونو منځ کې له درو له گړنگونو خخه
یوه خوره یوه اشنا غوندي شپېلۍ اورمه

خومره زړه وریې چې لا نوم د ملالی یادوې
د ثریا د قبر سرته بې لنډۍ یادوې
لا دي د زړه خواله راوړې د نازو لونیو ته
لا په دښتونو کې سندري د کوچۍ یادوې
لا دي ژوندۍ ده په سینه کې سوځېدلې مینه
لا ما بنامونه لا اورونه د کیردۍ یادوې
لا دي خوبونو ته راوړي خپلي دنګي نجوني
لا د گودر سره پاولي او غاړګۍ یادوې

اوس دي هغه بنکلي پېغلو تې بې پاولیو گرځي
اوس بې پورني ببر سر بې غاړګیو گرځي
اوس بې سندري په دښتونو کې شپې نه ویښوي
چې د شیطان محتسب سترګي پر کیرد یو گرځي
هغه بنایستی د غزلونو د شعرونو سترګي
له اوبنکو سرې دي شوړ بدلي په زاریو گرځي
اوس د دپوانو د شامته بنکلا و تور بده

د ترابان په کور کي پوځ د شاپېريو گرځي
اوس يې په مېنه کي د توري بلا مور لنگه ده
په پېښور کي په کوڅو کي د پرديو گرځي
هغه بنايستي په تور لېنگيو کي پلو گرځوي
د گيدرانو کره لوني د زمريو گرځي

د ثريا د خويندو ميندو هديره ورکه ده
د بنکليو لوني يې کلا ورکه دېره ورکه ده
اوس د زلخوري ابو جهل د لښکر له جوړه
په ماښامونو کي لمبه ورکه خپمه ورکه ده
څوک د تورو نو څوک سنگسار د پاره جوړي نجوني
پر سور کي شونډو يې د ژوند بله کيسه ورکه ده
اوس نه په ورا نه په اتن نه په مېله راوړي
د ژوند له خوني يې رڼا ورکه د پوه ورکه ده

په دې تور تم کي به له چا سره غمونه ژاړو
اوس به د کومو ځوانيمرگو لحدونه ژاړو
د کومو کونډو کومو بورو کومو وراړو سره
د چا کيسې او د چا شناختي او قبرونه ژاړو
د بې عزته محتسب دړه عزت لوتوي
د چا پر ولي پر ناموس باندي زخمونه ژاړو
دلته به څرنگه گربوان د زور ورو نيسو
دلته به چا سره دردونه پرهاړونه ژاړو
دلته مو وژني د نصيب د فيصلو په حکم
وايه له چا سره دا تور عدالتونه ژاړو
اوس د بابا پر مېنه حکم د اورنگ چلېږي
د پردۍ توري به مور د چا ته گوزارونه ژاړو

گوره هادي ! نن دي پر خویندو بدی شپې راغلي
د رڼاگانو په وطن کي دي تيارې راغلي
چي پايښوونو به يې شپې له کېږدی و شړلي
هغو پايپو ته نن توري زولنې راغلي

خو که دا مېنه په ريشتيا د ملالی مېنه وه
که د نازو او ثريا او تورپکې مېنه وه
که په ريشتيا زمريو ميندو وه راوړي بچي
که په ريشتيا د عقابانو د خالی مېنه وه
که د شهيد مين په وینو چا خالونه وهل
که د گوليو په باران کي د سيالی مېنه وه
که چا دې خاوري ته د وینو اوبه خور ورکړی
که د اتن که د پايکوب که د مستی مېنه وه

نو پردې خاوري داسي ډيري زلزلې راغلي
دې هسکو خو کو داسي ډيري حادثې ليدلي
دلته مرگي مور ته په زر خله خېمې وهلي
د بورو وراړو سترگو ډيري جنازې ليدلي
مور له ازله د توپان په شپه کي وزېږېدو
دې سمندر کي له پېړيو مو خپې سهلي

که ژوند باقي ويه ورځ به مو بيا بنکلي نجوني
لکه د غرونو غرخه مستي نازولي نجوني
بيا پرواتونو ډلي ډلي په سپلونو گرځي
زما د کابل هغه بنايستي هغه بناغلي نجوني
بيا به په سرو منگلو زړونه له کوگله کاري
په شرنکا شرنک به را رواني وي منلي نجوني

بیا به د سترگو تر کونجو گوري مکار محتسب
مور به پر نويو پانو نوي حسابونه لیکو
بیا به د شعر پر محکمه و کرو د میني فصل
بیا به له سره نوي نوي غزلونه لیکو

واشنگتن ډي سي

9-9-2001

زنداني خیالونه

ما ویل زه به یوه ورځ د پسرلي په سهار
چي محکمه سره او شنه وي
چي د بوډی په تال کي
غزلي ناڅي ترې نظمو نه اوري
چي د توبې پر لغورنو پر چاودلو شونډو
کیسه د ذکر زنگ و هلي نیمه خوا ویده وي
چي له محرابه سجدې نه را پاڅي
چي شیخ د خپل قهر په اور کي سوځېدلی پروت وي
چي په جومات کي غځېدلی پروت وي
چي د نې او د ځمار سندرې
چي د جانان او د نگار سندرې
چي د ساقی او د خپل یار سندرې
هم له شبنمه هم له گلو خوځي
هم له نرگس هم له سنبلو خوځي
هم له اوربل هم له کاکلو خوځي
له شونډو خوځي له سرو ملو خوځي
زه به راځم پر هغه لاره باندي
چي تا په میاشتو په کلو څارله
چي تا په اوښکو په سلگو څارله
تا په دعا، تا په تعویذ، تا په فالو څارله

زه به راځم لکه د تللیو مرغکیو په څېر
د پسرلي د توتکیو په څېر
اورا سره به وي د سپینو مرغلو و امپل
زه به کیسې د پرد پسیو کوم
ته به کیسې د شوگیو کوي
زه به له گل څخه فراق ژاړمه
ته به نکلو نه د اغزیو کوي
زه به دي غېږ کي نیسم
ته به مي غېږ کي نیسي
یوه شپبه به شوگیرو نه هېر کو
د خیال په تاو به خزانو نه هېر کو
اوبنکي به هیري کو غمونه هېر کو
خو گراني کله د زمان بند پوان
دا د عمرو نو د زندان بند پوان
په زړه ظالم د شنه آسمان بند پوان
زما د خیالونو زولني ماتوي
یا ستا د اوبنکو سلسلي ماتوي
دا په زړه سخته زمانه
کله ارام ته پرېږدي
د پرد پسی ستري خپاره خیالونه
د بې وسی زخمي زخمي خوبونه

واشنگتن ډي سي

1-11-2000

د عمر سودا

ځوانیمرگي ځوانی څه وي
سپیني ږيري مخ دي تور سه

مروريم ترقيامته
خه كلونه دي په گورسه

خوانی چيري مي کړې ورکه
چېري ولاړې بنکلي نجوني
چي بنايستي ونې يې گورم
رانه ليري خغلي نجوني

خدايه نغده مي راوړې
پورته نه يمه راغلی
پنځه ورځي مي زلمی که
ژوند مي ټوله دربخسلی

چي بيا زه يم بيا ياران وي
بيا سبزه وي بيا گلان وي
چي بيا می وي بيا مستان وي
د شرابو رود روان وي

پيالي سر پر سر تشپري
بناخلي بند پر بند ماتپري
ويني وارپه وار تودپري
مرگ او ژوند دواړه هپريپري

شرنگ سي پورته له ربابه
لمبه خپري له دربابه
شيخ توبه كي له كتابه
پرهېز مات كي له شرابه

له پايكوبه د يارانو
شپې سي اورد رقيبانو
ورځي توري د شيخانو
ژوند اغزي د غليمانو

يو د بل په سترگو پايو
زه او يار مي لاس تر غاړه
يو په بل کي سره ورک سو
په يوه هستي کي دواړه

هم ډکېږي هم تشېږي
صُراحي او گيلا سونه
له مستانو نسکورېږي
د سرو ملو ډک جامونه

نازولې ساقې گرځي
لکه خانگه د گلونو
چي خمار مستي يې څاڅي
له سرو سترگو له لاسونو

خدايه سپين وېننه مي واخله
په رگو مي کره اورونه
بس پنځه شپې مي زلمی که
نور در ونيسه کلونه

چي توبه وي له حسابه
زه هغسي مستي غواړم
چي پر هېز وي له کتابه

زه هغه کلونه ژاړم
او که دا نه وي خالقه
بې اجله درنه ولاړم

ويرجينيا
13-3-2002

ته بنايسته يې

ته لکه ستوری د آسمان پر لمن

ته لکه سترگه د سبا بنايسته يې
په آسمانو نو کي تنها بنايسته يې
ته له ازله له پخوا بنايسته يې
ته د مستی ته د خمار په شپه کي
لکه ساقی لکه مینا بنايسته يې
لکه پانوس لکه ریا بنايسته يې
لکه جلوه لکه برېښنا بنايسته يې
لکه شبنم لکه ځلا بنايسته يې
لکه گلاب لکه بورا بنايسته يې
لکه لاله په سره لمن کي د بېدیا بنايسته يې
لکه غزل ټوله ښکلا ټوله له رنگه ډکه
لکه خیالونه د شاعر د هري خوا بنايسته يې

ته لکه زېری پر غوړو لکه نغمه پر پوزې
له سر تر نوکه په رگو لکه لمبه کښپوزې

ته لکه شمع لگېدل دي زده دي
په توره شپه کي بلېدل دي زده دي

هم سو خېدل هم سو خول دي زده دي
هم ويلول هم ويلېدل دي زده دي
لكه خيالونه الوتل دي زده دي
پردي خوبونه تنستول دي زده دي
زخمي كول كراول دي زده دي

ته لكه زركه له او ازه دي درې بنكلي دي
لكه شپېلۍ له مازيگره دي رمې بنكلي دي
لكه لمبه له ما بنامونو دي خېمې بنكلي دي
ته لكه وړانگه له سهاره دي خپې بنكلي دي

ته لكه گل د نستر له تا بهار بنايسته دى
لكه نسيم لكه وږمه له تا سهار بنايسته دى
لكه سپوږمۍ له تا آسمان له تا سينگار بنايسته دى

ستا له تصويره مي خوبونه بنكلي
په تصور مي دي خيالونه بنكلي
ستا له خيالونو مي نظموه بنكلي
ستا په هستۍ مي غزلونه بنكلي

تر خو ژوندى يم ستا په نوم به غزلونه ليكم
تر خو چي يونم خو چي وينم خو چي سترگي لرم
ستا پر تصوير باندي به او بنكي كرم
ستا په خوبونو به مي شپې بيدوم

ويرجينيا

13-3-2002

چي شپېلۍ بنده نه كې

شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
په دې دښتونو کې یوازي دا یوه نغمه ده
چې مور ته نکل د پېر یو کوي
یوازي دغه آواز
اوس د آشنا دښتونو
د جگو جگو غرونو
زموږ د زهیر و چپاو سویو زړونو
د نړېدلو سوځېدلو خونو
د ځوانیمرگو نیمه خوا قبرونو
یوه یوه کیسه پر ژبه لري
یوازي دغه آواز
یوازي ستا د شپېلۍ مستي او آزادي نغمې
د لوړو غرونو تر کمرونو ورځي
لا د کیردۍ تر مانسامونو ورځي
لا په دښتو کې تر اورونو ورځي
لا د زلمیو مینانو تر نکلونو ورځي
لا د بلبلو چنچنیو تر غوږونو ورځي
شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
چې زموږ د غرونو دا ژور لابښونه
چې دا زخمي گلونه
دا سوځېدلي او دا وچ ډاگونه
دا نیمه خوا بنارونه
دا بې صاحبه دا میرات کورونه
دا د مرگي له ساندو ډکه خونه
یوازي تا پېژني
شپانه کلونه کېږي
چې وطن رنگ د لېونتوب اخیستی

جنگونو باج له سریتوب اخیستی
د خو قاتلو لو تمارانو ټولی
د بېگانه داړه مارانو غدی
زلمې سرونه په لمنو کې وړي
شهیدي ویني په ځمونو کې وړي
پردي تېغونه په لاسونو کې وړي
نه یې په شپو کې دي کیسې پرې ایښي
نه په کیږد یو کې لمبې پرې ایښي
نه یې پر شونډو ترانې پرې ایښي
نه یې شهباز نه یې نغمې پرې ایښي
نه یې لنډۍ نه یې نارې پرې ایښي
ستا له شپېلۍ به هم نغمې تللي وي
ستا له نغمو به هم کیسې تللي وي
ستا له کیسو به هم مزې تللي وي
تا ته به هم سورونه نه وي پاته
ستا له آوازه به هم ویني څاڅي
ستا له سورونو به هم اوبنکي پاڅي
تا ته به کله دونه شور پاته وي
ستا د نغمې به کله زور پاته وي
ستا به د وینو چپرته اور پاته وي
خو ته دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
ستا له شپېلۍ واری سم
که سبا بیا مو ګودرونه خپل سول
که مو دا غرونه دا دښتونه خپل سول
که په کیږد یو کې اورونه بل سول
او بیا کیسې د اورېدلو سولې
بیا غاږګۍ د اچولو سولې
پېغلي ګودرته د ورتللو سولې

د پاييز بونو د پاوليو شرنگولو سولې
د محتسب سترگي رندي سوي د ايستلو سولې
بيا به دا ستا په نغمو
بيا به دا ستا په آواز
دا ستا په مسته شپېلۍ
راوښنو و د نيمو شپو نکلونه
له شپو به باسو شيطاني خوبونه
بيا به را ياد کو پخواني وختونه
بيا به رباب ته شهبازونه راسي
بيا به نغمو لره سورونه راسي
بيا به نخا ته پاييز بونه راسي
بيا به محفل ته پانو سونه راسي
د ساقی لاس کي به جامونه راسي
ته به شپېلۍ رغوي
ياغي سندري به دي
راپاخوي درگو وچي ويني
ژوندي کوي به زمولېدلي ميني
راوښنوي به ډکي ډکي پيني
دا شپېلۍ بنده نه کې
په دې شپېلۍ کي زه خوبونه وينم
پکښي خيالونه وينم
درته خوبونه زنگوم پکښي تالونه وينم
د نن اورونه هېرومه جنتونه وينم
شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
ستا له شپېلۍ واری سم
په دې دښتونو کي يوازي دا يوه نغمه ده
چي مور ته نکل د پېړيو کوي

ويرجينيا
12-8-2000

سترگي

پرون مي نابيره
پس له کلونو ستا پر لور سترگي در واوښتلې
او د عينکو شاته
يو ازي ستا د خمارو سترگو کيسه پاته وه
نه له او بو ډکي وې
نه له رمزو ډکي وې
نه له نخرو ډکي وې
پکښي مي ونه ليدل
د مستي ډک سره او نري رگونه
نه يې رازونه ويل
نه يې نازونه کول
نه يې بانو پيره دار
نه يې وارونه کول
نه يې ښکارونه کول
نه يې د زړونو امپلونه پپيل
نه يې وعدې د سباوون کولې
نه يې کيسې د مستو شپو نه د پرون کولې
نه يې کاره بانو حملې د شواخون کولې
نه يې پر زړونو اورول نوي تازه وارونه
نه يې له سترگو تښتوله د خوانی خوبونه
پرون مي نابيره
پس له کلونو ستا پر لور سترگي در واوښتلې
درته کتل مي چي ښايستي سترگي دي
هغه د ميو پيماني سترگي دي

له بېخوبيه له مستيه تكي سړې سترگي دي
د غزلونو افسانې سترگي دي
بنگ د خوانۍ او د مستۍ نه لري
نازد ورېنميني ناوکی نه لري
تمه د عمر د نازونو د پېړۍ نه لري
او له کونجونو څخه غلي غلي
د بلي مستي غنم رنگي نازولي نجلۍ
ها د بنکلا له تارو پوه ده د او دلې نجلۍ
د غټو بورو سترگو
په ننداره پسي کرار کرار مزلونه وهي
چي خپلي شپې به يې يادې کړي
چي خاطرې به يې پارې کړي
پتي له ځان سره ژرې کړي

ويرجينيا

17-3-2001

سوگند

چي لا ترڅو مي په رباب کي وي تارونه پاته
چي مي له گوتو کي شهباز خوځېږي
چي يې لا توان د شرنگولو لرم
چي لا نغمه د رغولو لرم
اولا يو څوک د اورېدلو لرم
اولا مي پاته په نغمه کي وي وروستي سورونه
زه به رباب وهمه
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي

ياغي نارې مي اېلولای نه سي
شمع په لاس به په کوڅو کي درندانو گرځم
زه به پر کور د ميخوارانو گرځم
تشي پيالې کړنگوم
ځانته زاهد قهروم
اورد د وړخ پاروم
کور د ريا سوځوم
که نشې نه وي که مستي که شرابونه نه وي
که ساقی نه وي سپين لاسونه ډک جامونه نه وي
که محفل نه وي که نڅا که پايکو بونه نه وي
يوه څماره چيغه
څه لېونی او څه هونبیاره چيغه
پورته کومه دا سکوت ماتوم
ژوندي قبرونه په نارو ويښوم
ځانته زاهد قهروم
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي
ياغي نارې مي اېلولای نه سي
که د تور مخو زاهدانو پيره دارو سترگو
د محتسب او د قاضي دواړو مکارو سترگو
له خلوتونو راوتلو ریاکارو سترگو
په رنجو تورو دوو غدارو سترگو
له گودرونو د پېغلانو نارې وشرلې
له پاي زېبونو يې د شرنگ سلسلې وشلولې
له ماښامونو يې کيسې او لمبې وايستلې
زه به گودر گودر نارې وهمه
زه به پر سپينو مرغلي نو اوږو

زه به پر سپينو پر ورېنمينو لېچو
د منگو تيو سلسلې يادوم
زه به کيرې دى، ته ورځم
زه به لمبې بلوم
زه به کيسې وينوم
ځانته زاهد ه قهروم
ما د جنون په سر قسم کړى دى
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدي ليدلای نه سي
ياغي نارې مي اېلولای نه سي
لا خو ژوندی يم لاله ستوني مي او ازراوړي
لا خو بينا يم سپين له توره بېلولای سمه
لا يوه چيغه مستانه پورته کولای سمه
لا خو په وينو کي بخري گلې ولای سمه
لا خو غزلي مستولای سمه
لا مي سينه کي ناويلي ترانې پاته دي
لا ترانو کي خو زخمي زخمې نارې پاته دي
لا له شهبازه سره غبرگي زمزمې پاته دي
لا په رگونو کي خو خاڅکي ويني سرې پاته دي
لا مي په وينو کي خو گرمي هنگامې پاته دي
لا به زه اوس د انځورگرو په کوڅو گرځمه
په قلاگانو په حجرو گرځمه
د ورکي مېني به پوښتني کوم
کوډي کتني کوم
خو سوځېدلي تصويرونه ايرېدم
خو پانې پانې کتابونه اوډم
پکښي څېره د خپل جانان لتوم
له ماتو ماتو قلمونو سره

پر سپين کاغذ باندي خطونه ليکم
يوه څپرہ رسموم
بيا له تصويره سره لوبي کوم
ترينه انځور جوړوم
د زړه په وينو يې خالونه ايردم
ځانته زاهد قهروم
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي
ياغي نارې مي اېلولای نه سي

ويرجينيا

19-12-2000

اولا اورونه بل دي

د پوهاند عبدالشکور رشاد د شعر په اقتفاء
ها چي په وينو يې لړلي دي د غرو لانبونه
چي يې لمن کي رغېدلي دي مغرور سرونه
چي يې د توري له هيپته لړزېدل په کټ کي
د غليمانو د تورزنو جنگياليو زرونه
چي يې کيسو ته له باگرامه تر سسرامه پوري
يو په يو ونبودل د شېر او د سکندر نومونه (1)
چي يې راپاڅي افسانې د اصفهان له کيسو
چي يې له ډاره رپېدله قزلباش پوځونه (2)
چي پاني پت ته يې ورو ونبودی ايمان د توري
چي د تاريخ سيني ته ولاړل د راني تبغونه
چي له پاميره تر سپين غره تر خيبره پوري
پکښي ايرې سول يرغلگر او د دنمن هډونه

چي له سکندر له چنگېزه يې کړې لاري ورکي
چي د فرنگ پر زړه يې کښېښودله تور داغونه
چي سره تې يې کړله مخکې د فرنگ او تزار
چي يې په غاړه کي وروټومبل د اور لارونه
چي سرو لښکرو پکښي زر ځله ټکري وکړي
چي خپل تاريخ ته يې سوغات يووړله ژر مخونه
چي يې د کونډو، بورو، ورارو حسابونه ورک دي
چي يې د شمېر په ژبه نه راځي ناصور زخمونه
چي يې تر ننه تر سبا او تر پېړيو پوري
په ښار او کليو کي وروکړله سره اورونه
چي دې انگر ته د کوربه يې اجازته راځي
کوم بختور به وړي تر کوره مات ژوندي بندونه
دلته سيني دي له ازله له پولادو جوړي
دلته له ټانک سره ډغري وهي کلک سوکونه

او يوه ورځ د دې وطن په کږلېچو کي مات سول
د تزارانو په گناه ککړ خيړن لاسونه
او يوه ورځ سو د پېړيو طلسم ډري وړي
او يوه ورځ له هسکه راغلل د بري ډغونه
ويل يې سپک سول د درانه پښتون انگر ته چي تلل
د کبرجنو داره مارو ناروا ټانکونه
پر مخکې جوړي زلزلې سوې د اتن له زوره
ميدان ته ووتل د تېرو افسانو ډولونه
ولاړي د غرو شاته نيهام سو تښتېدلي ښامار
په ميدانونو کي يې پرېښودله مات غاښونه
د کنډوالو نارو يې واورېدل په عرش کي خالق
د کونډي ناوي په نيکريزو سرو لاسو عرضونه
غرونو سيندونو يوه بل ته پيغامونه لېږل

د شهيدانو له جنديو اور بدل رنگونه
چا ويل بيا گوندي سمسور سي سو خېدلي كلي
گوندي دا شاري محكي بيا و سپري سره گلونه
بيا له سورنا او له ربا به نغمې پورته سولې
نخا ته ووتل د نجونو او زلمو فوجونه
مباركي وي يو د بل غوږ كې وي له خلكو
نن كه سبا وي پردي كيږي بېگانه كمپونه
نور به ستنېږي ستري كډي له پرديو خاورو
نور به خالي وي د پردي ملكو پردي كورونه
نور به شملي د شمله ورو چا ته ټيټي نه وي
زموږ د زلمو غيرت به نه ختي پردي دېگونه
خپل به قاضي خپل به ملك خپل به وي مشر د قام
بيا به پر خپلو محكو يون كوي آزاد قومونه
بيا به د زركو په گامونو وي رواني نجوني
بيا به سينگار وي په كوچيانو زرغونه دبتونه
بيا به د تالندي د زوره غراو سمه رېږدي
بيا به غورېږي د ترنك او ارغسان موجهونه (3)

خو يو ناخاپه سره ورغلي خوني لښكري
بل سول په بنار او په بانډو كې د نفرت اورونه
لكه چي چا ته د پېږيو د بنمني وي پاته
لكه بدې ته پاڅېدلي وي غليم تربرونه
لمبې له كليو له بنارونو له كوڅو پورته سوې
سره سول د ورور او خور په وينو د غازي لاسونه
د خور پورني د ابا شمله يې ولوتله
له زرونو ووتل د ميني او غيرت نومونه
يا زموږ بچي په كور كې تل دغه ناخوالي كوي
يا په پردي كور كې بدل سول زموږ ياغي مېړونه

چي په نومونو يې سندري جوړولې نجونو
هغو غازيانو يې پر كليو اورول مرگونه
اولا ترننه دا بدمرغه هنگامه جوړه ده
اولا ترننه كيندل كيږي د زلمو قبرونه
لا د ابې په غېږ كې نه دی كرار سوی ماشوم
لا هره شپه په خوب كې ويني د قاتل برېتونه
لا يوه بل ته سره اړوي او تري سترگي
لا يې په كور كې مېلمانې دي د مرگي يادونه
چا ورته كړي دي كيسې د هغي بري كوڅې
چي د ژوندي انسان په سر كې چا وهل مېخونه
چا ماشومانو ته ويلي دي چي تل به ويني
د افغانانو په ازل كې نوشته جنگونه
دې افسانو د كور او كلي ارامي وړې ده
له ماشومانو يې غلا كړي دي خواږه خوبونه

هسي نه بيا پردي راغلي وي د سيوري په څېر
له يوه بله مرور كړي د قومونو زړونه
هسي نه بيا يو څو تور مخي په جرگو ورگډ سي
هسي نه يو له بله و جنگوي لوی ښارونه
هسي نه سپكه سي شمله د باتورانو د كور
هسي نه بيا په وير اخته سي دا زوی مړې خونه
بيا خوبه نه وي د قلا په مخ كې غل پيره دار
شريك خونه دي له رقيب سره د زړه رازونه
نيكه ويل چي خپل مو خپل دي بېگانه مغول دي
هېر خوبه نه وي د بابا او د نيکه پندونه
بيا په لوی لاس خوبه بلا چا رابللي نه وي
هېر خوبه نه وي پروني او پخواني نكلونه
چي غمازان مو مرگي كوي د وروڼو تر منځ

ترهغې ورځې به د وینو وي روان سیندونه
لا به را اوري د آسمانه څخه سره اورو نه
لا به غرو مېرې ډک له اوره دورځي توپونه

ويرجينيا

- 1) په هند کي د پښتنو دوو مشهورو شاهانو، شېرشاه سوري او سکندر لودي، ته اشاره ده.
- 2) (قزلباش) سور سري، يا د سرو خوليو خاوندان (د اېران د صفوي شاهانو پوځيان وه، چي هم يې په کندهار کي د ميرويس نيکه له لاسه ماتې وخورې، او هم يې په اصفهان کي د شاه محمود هوتک د انتقام مزه وڅکله.
- 3) (ترنک او ارغسان د کندهار دوه لوی سيندونه دي، چي پر غاړه يې ډېر لوی غلجي او دراني قبایل آباد دي.

چي رانه سې پسرليه

د خوشحال خان خټک د بهار په قصيدې په پيروي

هی افسوس چي بیا به رانه سي بهار
نه ځولی ځولی گلونه نه گلزار
نه بیا یسته به سي ټالونه په پېغلانو
نه ولاړ به وي زلمي کتار کتار
نه روان به وي همزولي لاس تر غاړه
نه نوروز نه گل سرخ نه شالمار
نه به بنکلي وي دښتونه په زلميو
نه به پورته له باغونو وي چغار
نه به بیا خوشال ایستلې توره راسي
نه به باز غوندي منگل سر کي په بنکار

نه به سره تې کي مخکه د مغولو
نه لښکر به د غليم کي تار په تار
نه مرغان به د رحمان پر غزل ژاري

نه بهې گوري څوک فالونه پر گفتار
نه به څوک د قناعت په اطلس وياړي
نه به گرځي په خرڅه کي شهريار
نه به کړنگ و شنو پيالو ته حميد ورکي
نه به شونډي پکښي ويني د خپل يار
نه به اوښکي تويوي پر مسافرو
نه به فرش کي په لېمو دلبر ته لار
مهاجري سولې ورځي شبستان ته
د تورتم لښکر نيولی د لمر بنار

نه د زرکو په نارو دي غرونه ښکلي
نه بازان خوني منگول تېره منقار
نه نارې دي د چنچنو د قمر يو
نه شاهين پسي وتلی دی په ښکار
په گزمو د شيطانانو سترگي گرځي
منگي نسته پر گودر باندي کتار
پاولي نه کوي شرنگی پر گودرونو
پېغلي نه لري خالونه د سينگار
نه غوتی دي د سوما له اوبو مستي
نه لښکري د بورا گرځي خمار
نه وړمې گرځي په شپو کي د گلونو
نه شبنم له غونچو الوزي سهار
هره خوا گرځي لښکر د صيادانو
اوس بلبل ترانې نه وايي په جار

د نارنجو گل به څوک گرېوان ته يوسي
محتسب چي وي وهلی تنگرهار
څوک به وليکي خاپول ته غزلونه

د مرگي لښکر چي پروت وي پر مزار
گناه کاري سوې جنډۍ د زیارتونو
نه سخي سته نه لمن د لاله زار
جنازي دي چي را اوري پر کورونو
مستي نه لري کوڅې د کندهار
ستا په نوم چي وړانوي د وطن څلي
ر به ته يې په لعنت که گرفتار
د احمد پر مېنه مه وای زېږېدلی
مه يې مورد دې وطن وای مه يې پلار
نن يې اورد جنازو پر وطن بل کړ
هم لښکرو د غلام هم د بادار
خدایه يو زخم خو نه دی چي به جوړ سي
کال په کار دي پرهاړونه وار په وار
چي به ويښي په نارو وې د نکلونو
له هغو کيږد يو پورته دی کو کار
چي د بنتونه يې وه ښکلي په اورونو
له هغو خېمو کچکول باسي مالدار
نه شپانه سته نه کيږدی نه رمې گرځي
نه په دښت کي د لېوانو پروت دی ډار
خدایه ورکي سوې شملې د شملورو
نه سرو نه سول راپاته نه دستار
له قاصده سره نسته پيغامونه
بدشگون دی سترگي سرې دي د روښان
ر باتونه نابله راته ښکاري
قافله پر کومه ځي کرار کرار
توره شپه ده کنډوونه کړلېچونه
يا به روند وي يا جاهل کاروان سالار
له خزانه تر خزان پوري ژوندون دی

نه يوه لحظه سکون سته نه قرار
هره ورځ يې له دوږخ څخه راوړي
پر تندي د هري شپې ليکلی نار
هر ساعت يې قيامتي اورونه اوړي
زخمي کډي باروي زړونه افکار
کور او کلي د سکروټو کروندې دي
ورور له وروره زوی له پلار څخه بېزار
لا ټولی د لېوني محتسب گرځي
نه پر سد يې دی پرې ايښی نه هوبنيار
د مطرب له شهبازونو او بنکي اوړي
نه په سور کي يې رباب دی نه سيتار
نه په غلا نه په بنکاره يې ديدن کېږي
د جانان کوڅې نيولي دي اغيار
نه ساقی ډکي پيالې راوړي محفل ته
نه ياران دي په مستيو کي سرشار
نه د گل په نصيب سرې شونډي د پېغلو
نه بورا سينه څيرلې ده په خار
څه په مخه دي گلونه پسرليه
درته نور به وي ملکونه انتظار
دا يتيمي څڼي نه غورځي اتڼ ته
دا زوی مړي تا ته نه دي د روزگار
ته د کونډو او بنکو نه يې د پوښتني
د زهيو زړونو مه اخله آزار
جهاني د خوشحال خان له برکته
د سکروټو په قلم ليکي اشعار

ويرجينيا

3-1-2001

د بنگلو نجلۍ (بيلي جويل)

دا په لوړو بنگلو کي د بنار اوسي
زما په شان غريب يې هيڅ نه دی ليدلی
نه يې مور کله کيسه ده ورته کړې
نه يې خيال ته د اسي څوک دی ورغلی
دا نجلۍ ده نازولي د قصرونو
ورته نسته لار د پلونو د خوارانو
نن يې زړه ته ده زما مينه ورغلي
نن د بخت په ازمپينه هم يارانو
نن يې کړې فيصله د ژوندانه ده
نن سپاري چا ته جلو د خپلي ميني
نن به زړه د چاله زړه سره پيوند کړي
تو دوي د چا په وينه خپلي ميني
نن يې زړه غواړي چي ځان لره پيدا کړي
يو غښتلی په زړه کلک له غريبانو
خوله ما څخه اختيار دی ميني وړی
زه له دغي ډلي نه يم يارانو
دا په لوړو بنگلو کي د بنار اوسي
ما د دې نړۍ هرگز نه ده ليدلې
زه د دې دنيا ته نه يم ورغلی
ما لا خپله طالع نه ده ازمپيلي
سترې سوي ده په سپينو بنگلو کي
زړه يې شين دی له هغه ژوندونه ژاړي
د غټانو له زامنو ده بېزاره
نن يې زړه د غريبانو سره غواړي
نن که نه سمه وروپلای مرغلي
يوه ورځ به مي راخيژي د بخت ستوری

پري به جوړ كمه باران د سرو او سپينو
په ټولۍ كې د سيالانو به مې گوري
هغه ورځ به دا زما په مينه وياړي
راسره به وي پر څنگ باندي روانه
په ورو ورو به اخلي بنكلي قدمونه
لكه زركه لكه سرو خرامانه
نن يې زړه غواړي چې ځان لره پيدا كړي
يو غبستلی په زړه كلك له غريبانو
خو له ما څخه اختيار دی ميني وړی
زه له دغي ډلي نه يم يارانو
نن يې زړه ته زما مينه ورغلې
ما هم زړه په بنگلو كې دی بايللی
ورروان يم د بخت په ازمپينه
نازولي ته مې واك دی ورسپارلی

ويرجينيا

31-5-1999

مورک شېر

د لوی بنار څخه د باندي يو دره وه
جوړه كړې يوه شيخ پكښې دېره وه
ته پروت و په خواستونو □ پر سجدو به خدای
ټولي شپې يې تېرولې په نفلونو
كه خو د بنار پر خلكو باندي گران و
دی له خلكو راگوبښه په غم د ځان و
د ولس مياشتي به يې تل روژې نيولې
يوه ورځ يې چا ډوډۍ نه وه ليدلې
يا په ذكر يا په فكر به مشغول و

پير پر هر چا باندي گران ورته مقبول و
نه يې ورلې شکرانې نه خيراتونه
نه يې چاته ورليکله تعويذونه
د دعا دپاره خلک چي ورتلله
پير به يو گړی حضور ته ورتلله
نور نه شيخ د دنيا کار لره وزگار و
نه له بنو نه يې له بدو سره کار و
يوه ورځ يوه مورک په حجره کي
شل او سل ځله آزار کړ په سجده کي
چي به شيخ کله ورتيبت سو و سجدې ته
د مورک لکی به ورغله و خولې ته
شيخ کرار ورڅخه وکړ له پوښتنه
ما پر څه آزار وي په بخت پمنه
مورک وويله شيخه ستا قربان سم
د مرگي مخته دي سپر بلاگردان سم
د پيشو له لاسه ډبريم کړېدلی
شوم نهر يم وړی تری ژر زبېښلی
د ظالمو پيشوگانو له ناتاره
يو گړی وتلای نه سمه له غاره
ته دُعا وکه چي زه غټه پيشو سم
نور به هر گړی بېغمه له حملو سم
شيخ دُعا وکړه مورک توره پيشو سوه
هغه دم خدای ته د شکر په سجدو سوه
سمدستي يې کړه حمله پر مورگانو
مرگ يې گډ کړ په خپل کور کي په خپلوانو
نه يې مخ وکوت د خپلوانو ديانو
نه د وروڼو، د زامنو، اکاگانو
خپله مور او پلار يې خيري په منگول کړل

مېلمانه يې خویندي ورونه د اجل کرل
راوتلای مورگان نه سواى له غاره
سپون په کور کي هیچا نه واهه له ډاره
یو خو ورځي يې پر خپل کلي مېله وه
د پیشو برېتونه غور منگول يې سره وه
بیا خلوت ته سو دننه ویل پیره
ستا قربان سم د خوارانو دستگیره
د بنار سپیو مي تریخ کړی خو ژوندون دی
بنکار له بېري نه سم کړای وچ مي لرمون دی
راته غایي په کورو کي پر بامونو
گرځېدای نه سم پر جگو د پوالونو
په دُعایي یو لوی سپی راڅخه جوړ که
په دې سپیو په کوتریانو مي زړه سوړ که
شیخ پر چوف کره پیشو ځای پر ځای خپل سو
هغه دم د پیشوگانو په تکل سو
په ځغستا به يې ایستې له کلي کوره
نه يې خره پیشو پرېښوده نه توره
که پیشو به پیدا نه سوه د کورونو
واړه سپي به يې ډار له په غابونو
لاروي يې ډاروله په گوانونو
ماشومان يې ځغلول تر خپلو خونو
وهر چاته يې ښودلې خپلي ډاري
څوک ترې خلاص نه وه په ناستي په ولاړي
خو خو ورځي وروسته بیا ولاړی حجرې ته
شیخ يې نه خوشي کاوه خپلي سجدي ته
ویل شیخه زه په کومه خوله گویان سم
ستا تر پښو دي صدقه سمه قربان سم
په عذاب کړم په کوڅو کي ماشومانو

کاني وينم په لاسو کي د لويانو
نه کورو کي مي پرېږدي ډلي د سپيانو
نه په بناړ کي پر دوکان د قصابانو
دا يوزه په ټوله بناړ کي خوار و زاريم
ته وازه د بنمن د هر سړي د پلاريم
شيخه ماته دعا وکړه چي لېوه سم
کوڅي پرېږدم او سپدونکي د ځنگله سم
شيخ پر چوف کړه سپي هغه گړي لېوه سو
پر سجده سو او روان پر لورد غره سو
يو څو ورځي يې کړې تېري په بنکارونو
گرځېدي پر لويو غرونو پر د بنستونو
دواړي زامي به يې سړي وې تر غوږونو
په څيرلو د اوزگرو د پسونو
انگولا يې خوب حرام کړ د کوچيانو
سرگردانه يې کړې ورځي د شپونيانو
ډاري يې واچاوه د د بنست پر ماشومانو
ترگودر پوري په لار کي د پېغلانو
يوه شپه په نيمه شپه کي را روان سو
بيا د پير د پرې ته ورغی نالان سو
ويل شيخه په دې غرونو کي پرانگان دي
د ځنگله په هغه بل سر کي زمريان دي
له هيپته يې په بنکار و تلامي نه سم
له ستمه يې خپل بنکار خوړلای نه سم
ځغلو ي راخه زما کړي بنکارونه
که څه وایم راته و بنسي غاښونه
ته دعا و ماته و که چي زمري سم
هم په ځغاسته هم څيرلو گړندی سم
چي د چانه وي تر ما تېره غاښونه

تر مرگي پوري ونه وينم ظلمونه
بيا به نه را حمه پيره ستا تر کوره
له لمونخونو به دي نه با سم په زوره
پير پر چوف کره لپوه خای پر خای زمري سو
انگولا ورخخه هپره سوه غرومبي سو
شوري بي گله کره د خنگله په حيواناتو
سمه، غر، خنگل بي اور کره د هوسيانو
چاليدای نه سواي ټولي د گيدرانو
په غارو کي آرام نه و د خوارانو
که به وړي و که نه و ده وژل کرل
له سهاره تر ما بنامه بي ډارل کرل
له خنگله خخه کوچ و کر چغلانو
تخم ورک سو د هوسيانو د سويانو
گوره خرنگه دا فکر ور پيدا سو
چي د شپي روان د شيخ د کور پر خوا سو
شيخ چي وليدي زمري، ويل بي وايه
خه مشکل بي را وستلي تر دې خايه
اوس به چا بي پر دې سيمه کرولي
په خنگله کي خو تر تا نسته بناغلي
زمري وويل دا نن خکه غرومبېرم
چي يو بل مورک زمري نه کي ډارېرم
بل مي بنکار ميندلي نه دي په خنگله کي
گوندي ستا غونبي د زړه سو ده را وکي
چي زمري کرې شيخ ته سپيني خپلي ډاري
شيخ بي تو کرلې له قهره پر مخ ناري
ويل خغله زما له کوره خخه ورک سه
نه لپوه بي نه زمري بيرته مورک سه
زمري وکتل و خائته چي مورک سو

پښېماني څه گټه نه کول هک پک سو
د خپل غار پر لور يې پورته کړل گامونه
رېږدېدلې يې لکې، اوربوز، غوږونه
خوپه غار کي نه ملگري نه خپلوان وه
ده وژلي وه که وروڼه که سيالان وه
چي په شاوخوا کي پاته مورگان وه
ټول دده د وينو تري دښمنان وه
په هر پوست کي يې وژلي حيوانان وه
مورگان وه که پسونه که لېوان وه
چي د بل په متو غت سي يا زمري سي
په هغه گري له قام څخه پردي سي
اول غوښي خوري د خپلو قريبانو
بنځوي داري په خپلو په يارانو
دا يې هېره وي چي نن ته تېرېدل سته
چي هسکېري يوه ورځ کښته کېدل سته
چي يې عقل خدای مورگان غوندي کوچنی کي
يوه ورځ پر خپل بادار باندي غورځی کي

6-2-2000

سرچپه قضاوت

يو بډای په يو لوی ښار کي هستوگن و
نعمتونه يې پرېمانه وه شته من و
خدای ورکړي وه کورونه جايدادونه
له نيکونو ورته پاته وه باغونه
همېشه يې وه په کور کي مجلسونه
د رندانو د مستانو محفلونه
پرې راټول به تل ساقيان او مطربان وه
په وينا او په صفت به يې گويان وه

همپشه يې مېلمانہ پر دسترخوان وه
هم رندان، هم ملايان هم سرکاريان وه
غوره مالو پکښي ژبي تکولي
حاسدانو په غاښو شونډي چيچلي
يوه شپه يې کور کي نوې ننداره وه
په لکونو يې اخيستي منظره وه
د عصري هنر يو ښکلي نمونه وه
د رنگونو او خطونو تنسته وه
رابللي يې پوهان او هونبياران وه
شاعران وه استادان، هنرمندان وه
هر يوه د منظرې صفت بيان کړ
پکښي هر يوه پيدا ځانته جهان کړ
هر يوه ته ښکارېدې خپلي خبري
مرغلري او خوږې لکه شکري
يو بډای چي تردې نورو ډېر هونبيارو
پر سپدلی خپتور په غوښو بارو
ډېر شته من و مصاحب د شهيرو
همپشه په هر مجلس کي په گفتارو
په ښي لاس يې و ځنځير ښکلی د زرو
په کيڼ لاس يې وې گوتمی د جواهرو
په غرور سو د تابلو خوا ته وروړاندي
تر نظريې کړله تېره لاندي باندي
يو څو گامه را پر شا بيا ورتږدې سو
په ستايلو په تحسين د منظرې سو
ويل څه ښکلي بېړۍ دي څه بندردی
خومره ښکلی ترسيم سوی په هنردی
د بندر له څنگه وگورئ لوی ښار دی
سوداگر دي گارگر دي کارو بار دی

خه عجب يې ترسيم کړي انسانان دي
د حيرت گوته په غاښ هنرمندان دي
د تاريخ استاد را وړاندي سو ميدان ته
د شاباس گوته يې ونيول مېزبان ته
ويل ستا هنري ذوق دی د ستايلو
گوهر نه دی د هر چا د پېژندلو
دې تابلو کي ما ته ښکاري قلاگاني
د قدرت او عظمتونو شاهداني
پکښي پته دي د پېړيو داستانونه
د تورزنو جنگياليو تصويرونه
هر يوه کونج کي يې جلا ښخ دي نکلونه
هر يو نکل يې راسپړي تاريخونه
لوی ملا چي رابللی و جرگې ته
په خيبر خيبر به يې کتله منظرې ته
ده هم ورکړله تابلو ته خپله رايه
وې د ليري يو معبد وينم له ورايه
راته ښکاري يو ټولی د انسانانو
عبادت ته به روانه وي يارانو
بېله شکه دا نقاش خالق پرست دی
پر خښتن باندي عاشق د ميني مست دی
چي يې هېر نه دی خښتن په دې تابلو کي
ورپه زړه يې دی يو رنگ سلو رنگو کي
دې مجلس ته چا شاعرو رابللی
په ثنا او په صفت کي و منلی
يوه لويه قصيده يې کړه آغازه
د کوربه د زړه له خوښي سره سازه
وې يې خه ښکلي موجه خه خپې دي
په تابلو کي د رنگونو قافلې دي

سمندر دی د توپان پکنبی نارې دي
د آسمان پر سینه لري راخوري دي
له افقه د لمر وړانگي راښکاريزي
د روښاني آيندې پر لور ځليږي
دې تابلو کي تاسي وينئ سيمبولونه
ترسيم سوي نن سبا او تېر وختونه
تاريخي قلايي نقل د پرون دی
نن توپان دی لمر نښان د سبا وون دی
د گلبوتو پر ښاخونو چي زوزان دي
د يارانو په محفل کي غمازان دي
يو نقاش هم دې محفل ته ور راغلی
يوه کونج کي چيرته ناست و اسکېرلی
کوربه رغ په لور آواز کړله نقاشه !
ته هم ورکه خپل نظر تصوير تراشه !
دا خو ته يې چي تابلو به دي ستايلاي
يو په يو به دي رنگونه راسپړلاي
ته پوهېږې په اسرار د تصويرونو
ستا به زده وي گونگه ژبه د رنگونو
په قدم قدم نقاش راغی نيژدې سو
په ځير ځير په ننداره د منظرې سو
پر څپره يې د حيرت نښه ښکاره سوه
پر شونډانو يې نری، مُسکا خوره سوه
وي بېشکه د لکونو منظره ده
خو افسوس چي څرې بدلې سرچپه ده

ويرجينيا

1-12-1999

شيخ نصرالدين

ڊپر پخوا په يوه کلي کي يو ځوان و
هم غښتلی هم په عقل پهلوان و
خو هر گوره هم بېکسه هم نېستمن و
له نصیب څخه په زړه کي گيله من و
نصرالدين ورباندي نوم ايښی خپل پلار و
نصروگی خلکو باله ځکه چي خوار و
نه يې ژمی نه يې دوبي په راحت و
له يخنیه له گرمیه په زحمت و
زړه يې تور سو له خپل ملکه له خپل بناره
له لويانو کشرانو سو بېزاره
ويل ځمه په سفر هر څه چي کېږي
له نصيبه له قسمته به پېښېږي
په خوارۍ پسي يې لېڅي وغړلي
په ملکونو گرځېدی کلي په کلي
يوه ورځ پر نصروگی باندي تياره سوه
په زیارت کي يې د شيخ پر لنگر شپه سوه
دا زیارت او دا لنگر د شيخ قادر و
په پيرانو کي منلی معتبر و
د زیارت هره گوبنه کي څو کوټې وې
پکښي ناست وه مېلمانې کيسې تودې وې
له لنگره راوتلې کاسې ډکې
مېلمنو پکښي وهلې گولې کلکې
په لنگر کي نصروگی ورته دېره سو
په ټولۍ د تيار خورو کي مېلمه سو
چي کيسې د مېلمنو يې اورېدلې
د خپل هوښ په ترازو کي يې تللې
د دروغو يې سل واورېدل نکلونه
ورڅرگند سول د لنگر او پير رازونه

نصروگي هم په خلوت کي پر سجدو سو
له سهاره تر ماښامه په نفلو سو
نه خوراک ته يې و پام نه و کيسو ته
کړی ورځ يې وه ورکړې و سجدو ته
په خبر چي ملنگان او درو پشان سول
په ثنا او په صفت ورته گويان سول
شيخه کله يې راغلی له کوم ښاره
موردي ټول سو قرباني پر هغه لاره
نصروگي چا ته ورنه کړل جوابونه
ملنگانو پر زړه يو ورله داغونه
يو مريد چي په دې نورو کي هونښيارو
دلنگر په لڅو پتو خبردارو
سمدستي يې شيخ قادر ته ويل پيره
ستا قربان سم د شيخانو لويه ميره
زمور دلنگر لره راغلی مسافر دی
کړی شپه پر سجده پروت دی بختور دی
له سهاره تر ماښامه کړي نفلونه
په سجدو يې ستړي کړي محرابونه
نه دا ټوله ورځ له چا سره ډغېږي
نه خبرو نه کيسو ته وزگارېږي
نيمه شپه پير د خلوت پر لور روان سو
پت په غوږ کي نصروگي لره گويان سو
ويل ژر دي د مطلب خبره وايه
همدانن شپه روانېږه له دې ځايه
نصروگي ويله پيره ستا قربان سم
ستا په امر به په نيمه شپه روان سم
په خوارۍ پسي له ښاره يم وتلی
مسافر د بل وطن په زړه نتلی

خپل نصیب کړم برابر پر دغه لاره
اوس کومک غواړم له تا او له باده لاره
پیر را وایستی یو خو پیسې دباندي
په نرمي يې نصر وگي ته کړې وروړاندي
ویل څه دغه پیسې دي هغه خردی
نازوه يې ډېر غښتلی ځناوردی
نصروگي پیسې راواخیستی حیران سوگ
پر خره سپور سو د نصیب پر لور روان سو
یو خو شپې يې مزل وکړ د دښتونو
خريې زور وژر ناروغ سو له مزلونو
نیمه ورځ يې ساه شپل پروت و پرلاري
له دوو سترگو يې راتلې د اوبنکو داري
تر ما بنامه نصر وگی بیرته تنها سو
خريې مړ په زړه زخمي په واویلا سو
خريې بنڅ کړ یو لوی قبر يې ورجوړ کړ
کری شپه يې اوبنکي توی کړې زړه يې سوړ کړ
په سبا يې ورته راوړه له بازاره
یوه سره او زرغونه جنډی تیاره
ویل دا د غیبانه بابا زیارت دی
ما میندلی د کلونو په زحمت دی
شپه او ورځ مي ورته کړي وظیفې دي
په نفلو مي سپیني کړي ورته شپې دي
لس پنځلس ځله خوب کي دی راغلی
په خپل لاس يې ما ته خپل قبر بنودلی
دا زیارت دی د زړه ماتوړنځورانو
د نېستمونو کونډو ورنډو پردېسانو
د زیارت خبري تلې تر وطنونو
غیبانه بابا مشهور سو پر ملکونو

چا غوايي ورته راوړله چا پسونه
چا پيسې ورته راوړې چا خير اتونه
که سپاهي و که کوټوال که حکمران و
غيبانه بابا ته هر څوک ور روان و
په لږ وخت کي نصر وگي شيخ نصرالدين سو
هم شته من سو هم ولي سو آس يې زين سو
اوازي يې سوې خپرې پر هيوادونو
تر نيژدې، ليري، وړو، لويو ښارونو
درې څلور يې په نکاح کړلې عورتي
ښايستي وې لکه زرکي لکه بتي
شيخ قادر ته احوال ورکړ مريدانو
په لنگر کي تيار خورو ملنگيانو
چي يو شيخ دی پيدا سوی له شيخانو
وايي پيريم د خوارانو بې وزلانو
پښې لاسونه يې جوړ کړي د شلانو
بيناکړي يې دي سترگي د ږنديانو
هنگامه يې په ملکونو کي خپره ده
تر هر کونج پوري يې تللې اوازه ده
دې کيسو د شيخ قادر زرگوټی شين کړ
نوي شيخ د ده په خونه جوړ ناورين کړ
هم يې شيخ هم يې هونبنيار مريد غمگين کړ
نيمه شپه وه را روان سو آس يې زين کړ
په زيارت کي يې د شيخ وکړه پوښتنه
هغه نه مانه خلوت کي څوک دننه
خو چي نوم د شيخ قادر يې تر غوږو سو
سمدستي په خپل خلوت کي په ټوپو سو
ويل مه راجئ مجلس ته مريدانو
راز و نیاز دی په خلوت کي د پيرانو

چي يوازي په خلوت کي دوه شيخان سول
يوه بل ته يې کتل سره گويان سول
د دې نوي زيارت نکل يې بيان کړ
حقيقت يې شيخ قادر لره عيان کړ
شيخ قادر ويل پر تا دي آفرين وي
ستا پر ټولو غليمانو دي ناورين وي
زما او ستا حقيقت ځکه نن پنهان دی
چي په دواړو مو ملگری يو شيطان دی
چي پر خره باندې بيرغ دی درولی
د شيطان دي لاس تر شا دی اړولی
بنه يې و ساته بچيه دانسلي دی
پلار يې زما څخه جوړ کړی پير و لي دی
د نيکه سري يې لانبخ دی په بل بنار کي
زردرو پشه يې پراته ورته په لار کي
د هر چا د زړه حاجت په روا کېږي
رسينده دی د هر چا په داد رسېږي
زرغوني او سري جندي باندې رپېږي
د کلونو رنځوران پکښي رغېږي
په رمو ورته را درومي دروږونه
ساده گان يې پر زيارت کړي طوافونه
د پښتون قام دی کهول د جاهلانو
پکښي تل گرځي فوجونه د پيرانو
کچکول نه پرېږدي خالي د ملنگانو
لېونی په دې وطن کي قلندر دی
د هر ټگ او د ټگمار يو تود لنگر دی
چي هر څوک سي باوله خيرني خونې
وربخښي خلک پيسې خوندي او لوني
پرون دم ورته راغلی نن آغا دی

هم سید دی هم بزرگ دی هم ملا دی
چی اوږده ږیره یې پرېښوده پېشوا دی
هر یو سترگی د ږندو د بنار پاچا دی
که پر دې دنیا دي خوښ وي جنتونه
بنايستي حوري غلمان او شرابونه
يو خو ورځي درته بويه خلوتونه
جوړو په لويه لار کي زيارتونه
په ميراث پرېږده تېر ته لنګرونه
پاچهي کوه نسلونه پر نسلونه

واشنگټن

9-4-2000

مهيار کړي اوښان

سره غرمه سوځنده لمر و سور بيابان
کمکي اوښه وه په پای کي د کاروان
دروند يې بار ورباندي ايښی د سامان و
غوټه کړی يې په مور پسي پېژوان و
چي هر خو يې پی کوله رباتونه
نه مز لونه خلاصېدلنه دښتونه
په ژړا ژړا يې رغ کړل خپلي مور ته
خدايه څه مهال به ورسېږو کور ته
راته نه ښکاري دا لار د ختمېدلو
توان مي نسته په وجود کي د ځغستلو
لږ په ورو اخله قدم گړندی موري
تر سرې مومي وزي نته پوري ووري
دومره ولي په تلوار اخلي گامونه
يو په يو مي ټول خوږېږي اندامونه

موري پي شنه د ژړا ولاړه ويل لوري
زما په پزه كي نتكي ده بختوري
په بل اوبن پوري مهار مي دي ترلي
د هغه مهار بل اوبن ته غځېدلي
لا په مخ كي لس يوولس نور اوبن دي
گړندي په دې د بنستونو كي روان دي
زموږ په مخ كي يو لوی اوبن دی زورور دی
نازولی د بادار دی زموږ افسردی
د هغه مهار په لاس كي د انسان دی
د بادار له ساروانانو يو ساروان دی
خي په امر د بادار او د لويانو
هغه نه گوري خاطر د حيوانانو
زه پخپله يمه سترې له مزلونو
زگپروى اورمه د خپلو اندامونو
په کلونو دې د بنستو كي يم روانه
ستا په شان مي واک پردی دی له خپل ځانه
بند پر بند مي ټول وجود راته ژرېږي
هر هډوکی مي جلا جلا خوږېږي
له ناکامه وړم بارونه پردې لاري
انسانان مي هره ورځ گامونه څاري
هره ورځ که سو را پام د ساروانانو
سمدستي مي خرڅوي پر قصابانو
وېشل کېږي به مي غوښي پر کورونو
د پښتنيو، د لاسونو، د ورنونو
هغه لوی بختور اوبن چي نن غړو مېږي
يوه ورځ ده نوبت هم رارسېږي
دی به هم سي د قصاب تر چرې لاندي
يو بل اوبن به سي افسر تر نورو وړاندي

له ازله مونصیب راغلی خواری دی
چی لو بدلی مو د بل په لاس مهار دی

ویرجینیا

8-19-2000

د ابلیس پندونه

یو کیسه می اور بدلی ده یارانو
د ابلیس د اولادونو شیطانانو
یوه ورغ ابلیس را ټول کرل اولادونه
د چا سل وه د چا زر کاله عمر ونه
تری یې وپوښتی کیسه د عملونو
د خاورین بنده د کرو گناهونو
خه تخمونه د فساد مو دي شیندلی
خه بدی، مو دي په مخکه کی کرلی
مشرزوی چی یې په عمر زر کلن و
مخ یې تور په ونه جگ په اوږو پلن و
سمدستی سو د خپل پلار مخ ته وروړاندي
شیطانی پانی یې کرلی لاندی باندي
ویل پلاره یوه ډله ماشومان وه
په خوبنی د مدرسې پر لور روان وه
ما یې لاره کره بدله و بازار ته
له مکتبه می رهی کرله قمار ته
تله جو مات ته بله ډله د زلمیانو
ما روان کرله پر لار د فسادیانو
سل او خو پر هیزگاران می شراییان کرل
له خلوته می پر بده لار روان کرل
ابلیس ور کرله پر مخ خپره کلکه

ویل یې چپ سه بېخبره بې درکه
لا اوس هم نه یې تر خایه رسېدلی
ته وانه یې له ابلیس خخه زوولی
تا ته اوس هم شرابونه قمارونه
لابنکار پري جنایت او فسادونه
هی افسوس چي پرتا تېر سول زر کلونه
له خپل پلاره دي وانه خيستل پندونه
دوهم زوی سو را دمخه ویل پلاره
کنېنستلی پر خای نه یمه بېکاره
پرې به نه ږدمه چي یو سړی پر لاروي
چي ژوندی یم همېشه به مي دا کاروي
ډلي ډلي مي له لاري دي ايستلي
څوک مي غلا څوک مي زنا ته هڅولي
سل مي بنځي له مېرونو جلا کړي
نېکمرغيو ته مي ساندي دي وروپي
يو په بل مي انسانان دي قتل کړي
بې گناه مي په ناحقه تور نيولي
ابلیس ووايه پر مخ باندي په زوره
ویل کشکي ته پیدا نه وای له موره
ته لا اوس هم خبر نه یې فساد څه دی
د نېکیو او بدیو بنیاد څه دی
چي انسان خدای له ازله پیدا کړی
په خمیر کي یې فساد دی وراخېنلی
پر دنیا چي خدای کرلي دي قومونه
د انسان په وینه گډ دي فسادونه
که پر مخکې شیطانون وي او که نه وي
که دامونه د شیطان وي او که نه وي
انسانان به وي اخته په بدو چارو

دا دنيا به مالا مال وي له بدلارو
خبردار چي نوم د قتل خوگ ياد نه کړي
په نامه د قاتلانوزره بناد نه کړي
ما د قتل نوم دنيا ته دی راوړی
ما د ورور په چاره ورور دی حلال کړی
ما هابيل دی په قابيل باندي وژلی
ما د خون او قتل تخم دی کرلی
چي پر مخکه انسانان وي دا به کپړي
له تبغونو به سرې ويني راخخپړي
هغه زوی چي بې تر ټولو کشری و
هم خوارخو اکی هم په ونه ټيټ گردی و
خو په کور کي د شيطان لکه زمري و
هم په عقل هم په ژبه گړندی و
ويل پلاره ما ټول کال زحمت ايستلی
شپه او ورځ مي په خواری دی ځان وژلی
کښښستلی کرار نه يم له چالونو
يو گړی نه يم بېغمه له دامونو
هلته ليري يوه بنار کي حکمران و
هم هونبیار و هم عادل پر خلکو گران و
پر وطن بې جوړه کړې کراري وه
شپه او ورځ بې په کورونو کي بنادي وه
ما را پورته يو نا اهله کړ د بناره
د قدرت مي ورته جوړه کړله لاره
اوس په بنار کي دا نا اهله حکمران دی
يو ناپوه دی په گونگۍ ژبه گويان دی
په وطن کي عدالت نسته ستم دی
خونبي نسته واويلا ده تور ماتم دی
نه مېلې سته نه سازونه نه جشنونه

نه زلمي او پېغلي گډه کوي رقصونه
نه هوسيو غوندي بنکلي نجوني غورځي
نه خندا د چا پر شونډو باندي گرځي
چي هونبنيار دي نن سبا ورته کوچپري
د حاکم له لاسه مېنه سپېره کېږي
له خونبیه ابليس وکړله چيغاره
اخ ترخوله دي سم قربان زويه هونبنياره
زوی دا ستا په شاني بنایي ابليس پلار ته
شرمنده دي مشران وي ستا کردار ته
چي نا اهلې په وطن کي پر قدرت وي
تباهي به يې ليکلې په قسمت وي
اوس پخپله يو د بل په لاس قتلېږي
اوس پخپله د انصاف تله ورکېږي
نه تمیز د بنو او بدو به اوس کېږي
نه په شرم نه گناه به څوک پوهېږي
نه به لاس د چا گروان ته ور رسېږي
نه ظالم به له مظلوم څخه بېلېږي
نه په داد به څوک رسېږي د خوارانو
نه به اوري څوک فریاد د مظلومانو
قاتلان به گرځي سرې سترگي په بناړ کي
بېگناه به قصاصېږي په بازار کي
چي د چا په سر کي سترگي د ليدو وي
ورته مخ به د ناورين او جنازو وي
د چا عقل چي انسان غوندي پرلاروي
يا په دار لکه منصور يا به سنگساروي
چي نا اهلې واکداران چيري پيدا سي
د تيارو سي ورته مخ د ورځو شا سي
که مو نه سپړي زړه په انسانانو

که تباہ غوارئ نری د بندگانو
که اورونه ابدی غوارئ بچیانو
که دوربخ موی مطلب د دې خاکیانو
که تل غوارئ پاچهی د شیطانانو
واک ضروردی د نااهلو حاکمانو

ویرجینیا

6-4-1999

اصیل میراث

یوه ورځ کاروان روان و په دښتو کي
په اغزو کي د اهار په سرو غرمو کي
له توند باده سره دورې باد بدلې
زنگولې په قافله کي شرنګېدلې
خولې او پزي وې پېچلي ساروانانو
لاري ورکي وې په دورو کي له سپیانو
غرغړې به کړې په دورو کي اوښانو
هم رماړي به سوې پورته له جونګیانو
په دې ترڅ کي یو جونګی پلارته نیژدې سو
ترې یې وکړله پوښتنه په گیلې سو
ویل پلاره زما په زړه کي ده پوښتنه
اند پښنه مي دا خو ورځي خوري دننه
ستا په مخ کي زه بل اوبس گورم روان دی
نازولی د صاحب او د ساروان دی
ساروان تل کوي خبري د ماریانو
ماری اوبس وایي اصیل دی د اوبنانو
زه چي گورم اصیل نه رامعلومېږي

خوراک ډېر کوي له بار څخه بېرېرې
چي تر بار لاندي يې لږ اوږې درنې سي
هم غړو مېرېرې هم يې پورته غرغړې سي
د ماريانو وي اکثر بدرنگي غاړي
لا په لار کي بېهوده وهي رېمباري
پر هر ځای چي اغزي ويني پر حمله کي
هر گړی به غاړه شپږ گزه اوږده کي
هم په ونه ترده جگ هم زوروري يې
هم په ځغاسته کي چابک يې هم زړه وري يې
هم درانه درباندي باروي تل بارونه
هم دښتونو کي اوږده وهي مزلونه
نه تمامه ورځ په غم کي د خوراک يې
نه کمزوری يې تر هر يوه چالاک يې
ماري څرنگه اصیل وي په کتار کي
څوک به وي چي په دې سړمي خبردار کي
پلار يې غاړه کړه اوږده بيا يې کړه کړه
ورته لنډه يې د ژوند اوږده کيسه کړه
ويل دا قانون دا زر کاله جاري دی
د هر اوښ لکۍ چي وترې ماري دی
له ماري اوښه هر اوښ چي پيدا کېږي
د ماريانو په کتار کي حسابېږي
چي پيدا سوله ماري هغه دي ښه خوري
د کاروان مخ کي روان کمه دي نه خوري
هم اصیل هم نازولی د اوښانو
هم منلی د ساروان هم صاحبانو
خو چي زموږ په څېر نه اصل نه ماري وي
نه په مخکي يې ساروان رهي کاري وي
هم به ځي تر قصابانو هم باري وي

په قسمت يې رسېدلې تل خواري وي
تل يې نته وي په پزه درد په ځان کي
د ماريانو تر شا درومي په کاروان کي
کله کله ساروان ورکړي گوزارونه
له وهلو يې خوږېږي اندامونه
تل حساب وي د کم اصلو په حساب کي
نوم يې نه وي د ماريانو په کتاب کي
چي خبري د کاروان سي يا د بار سي
زموږ په ډله کي يې لس اوښه په کار سي
او چي وخت يې د خوراک او د اغزو سي
هلته هر څه پر ماري باندي پېرزو سي

-9-2001

چرگ او باز

يوه ملک کي هستوگن چېرته لوی خان و
خان لا څه چي په تربرونو کي سلطان و
په سلگونو يې جوړ کړي وه باغونه
بهېدل يې په شنو محکو کي سيندونه
ډېر شوقي و د بنکارونو د بازانو
په بازانو کي پاچا و د سيالانو
ډلي ډلي يې درلودې د مرغانو
د کوټرو د سييسيو د چرگانو
يوه ورځ د چرگ او باز سره جرگه سوه
د جرگې خبر کړار کړار ترڅه سوه
کلنگي چرگ ته باز وويل مغروره
کبرجنه بې وفا يې لکه توره
له سهاره تر ماښامه په نس موږ يې

پر بامونو باندي گهرځي په زړه سوړي بي
کري ورځ درته رسېږي نعمتونه
د جوارو درته ډک دي گودامونه
نه مي وږي يوه ورځ يې ته ليدلي
نه په کار پسي بدار يې استولي
نه له تا کوي څوک تمه د کارونو
نه وزر لري د لويو پروازونو
ورځ دي تېره په خونسي سي په سيلونو
د مستيه باسي زور تر اذانونو
خو چي کله نوکر ځغلي چرگان نيسي
دوی دوی خپلي کړي دوی پور کړي دوی رانيسي
که کمکي دي که لويان دي په نارو سي
څوک په منډو سي څوک پورته پر بامو سي
ته هم گله سي په ټولي کي د چرگانو
خلاصوي يې په ځغستا له انسانانو
زه چي بازم خداي را کړي شهپرونه
ترياغی وزر مي لاندي دي لوی غرونه
د آسمان پر لور کومه پروازونه
کښته وينم سمندر خوني موجهونه
له هيښته مي پر مخکه مرغان ورک سي
په سينه کي د آسمان تيت او پرک سي
له مشوکي له منگولي مي لږ زېږي
د سرو سترگو له هيښته مي بېرېږي
زه راوړم له هسکو غرو څخه بنکارونه
زما له وهمه په هوا کي چوي زړونه
خو چي کله مي بدارو بولي ځانته
له آسمانه يې رالوېږمه گربوان ته
يا يې کښېنم پراوړو يا پر لاسونو

منتظر د اشارو یم د امرونو
کلنگي چرگ ویل غوړ ونیسه بازه
زه او ته دواړه مرغان دواړه همرازه
ستا خبري د شهپر مي اورېدلي
د تېره منگول کیسې مي دي منلي
مگر تا کله پوخ کړی باز لیدلی
تا کباب دی د بازانو اورېدلی
کله باز دی چا خوراک لره وژلی
تا لیدلی دی په سیخ چیرته پېیلی
زما په مخ کي زما چرگوري حلالېږي
زه یې وینم زما همزولي کبابېږي
چي د خان په کور کي رغ د مېلمستیا سي
د چرگانو په کور گډه واویلا سي
هر یو چرگ خپله چاره ویني او بو کي
د سینې ورنونو غوښي په دېگو کي
د جوار چي مور ته ډک لري لاسونه
زمور پر غوښو هر ه شپه باسي تېغونه
او چي تا کړې د شهپر لایي آغازي
نو در واخله دا یو خو خبري سازي
ته بناغلی یې په کور کي د خانانو
چي په بنکار وزې د خپلو همنو عانو
خان پاچا گڼې په کور کي د مرغانو
خو په لاس کي یې غلام د انسانانو
تر هغو به یې خانانو ته منلی
چي د بنکار له زوره نه یې لا لوېدلی
چي تېره دي وي منگول تېز دي شهپر وي
په آسمان او سمندر کي دي لاس بروي
یوه ورغ چي دي منگول کي ختم زور سي

په هغه ورځ به دي ژوند درته پېغور سي
يو کم اصل درته وايي بل بد ذاته
د ناز کور به دي سي بل ظالم ته پاته
چي تر تا په زړه کي سخت او گړندی وي
په نيولو او خیرلو کي زمري وي
لتوي چي غر او سمه لاندي باندي
په منگول خيري نسونه وروسته وړاندي
ستا په شان به هغه هم اخته په بنکاروي
نازولی به د مير او د باداروي
ته به هېر يې د بادار د نوکرانو
مسخره به يې د ډلي د چرگانو

ويرجينيا

18-8-2000

د پيشو توبه

ډېر پخوا وه په کلا کي يوه خونه
پکښي جوړ وه گدامونه انبارونه
هم د وريجو هم جوارو پرېماني وه
هم شکري هم غنم وه جوالونه
مورگانو جوړه کړې ورته لار وه
په دې خونه کي يې کړي وه غارونه
چي پيشو به رانکاره سوه دوی به ورک سول
له غارونو به يې نه راتلل ډغونه
يو څو ورځي پيشو پاته سوه دننه
هره ورځ به يې څارل د دوی کارونه
گوندي نن يا سبا وړي سي راووزي
مورگان په وجود خوار وړي نسونه

ورخ به خواره وي د دوی زما به مبله وي
د هفتو میاشتو به واخلم کساتونه
په لکیو په برېتو به یې کړم لوبی
په پنځو به یې څیرم نازک پوستونه
نازوي به مي بادار او بي بي دواړه
د مورک غریب څوک اوري فریادونه
یوه ورخ د یوه غار په خوله کي ناست و
یو مورک اوږده برېتونه بوخ غوږونه
د پیشو چي ورته پام سو پر سجده سوه
څو یې پرله پسې وکړله نفلونه
لاس یې پورته کړ و خدای ته په دعا سوه
ویل ته مي را معاف کړې گناهونه
ما وژلي بي آزاره مورکان دي
په دنیا کي مي ډېر وکړل آزارونه
څه عاجز څه بنکلي بنکلي بندگان دي
بي گناه مي ولي وکړله خونونه
دا توبه مي کړې قبوله لويه خدايه
ما ته مه کړې را نصیب ستا عذابونه
مورک واورېده توبه د پیشو جاني
استغفار او ډول ډول قسمونه
د پیشو ژړا یې ولیده په سترگو
چي کول یې د قبلې پر لور خواستونه
وروسته ورو سوه د مورک خواته روانه
ویل واوره ما خوړلي سوگندونه
باقي ژوند به مي طاعت او عبادت کړم
په پرهبز به تېروم پاته کلونه
که چا غوښي په خیرات کي را کړې خورم یې
نور پر ما باندي حرام ژوندي بنکارونه

نور له غار څخه راووزه مورک جانہ
د کندو په مخ کي جوړ کړه اتڼونه
مبارک دي د کندو غوړي مېلې سه
څه خوبني کوه نڅا کوه رقصونه
پر دنيا درته څوک څه ويلاي نه سي
دې جهان کي ځانته جوړ که جنتونه
مورک واورېدې خوږې خوږې خبري
نه يې پېنې په حرکت سوې نه لاسونه
د پېشو د نصيحت اثر ونه سو
و مورک ته يې معلوم زاړه مکرونه
نور پېشو سوله له غاره څخه ليري
ويل گوره زه پر شا اخلم گامونه
که له دې تر هغه غاره پوري ولاړ سي
در کومه تا ته لوی لوی انعامونه
يو به در کم د کندو اختيار په لاس کي
بل در بنيمه د وريجو گودامونه
د غوړيو ذخيرې ته به دي بوزم
تر قيامته به در غوړ کمه برېتونه
تر خپل غار پوري به دونه بوره يوسي
چي بسيا دي اولادونه سي نسلونه
د مورک تر خولې او به راتويېدلې
تصوړ ته يې راتلل ټول نعمتونه
مگر تېره يې پېشو کړه له نظره
ژړي سترگي سپين تېره تېره غاښونه
ويل مالره د غار قناعت بس دی
خدای دي تا ته کړي په برخه جنتونه
فاصله ده ډېره کمه انعام زيات دی
په دې کار کي راته ښکاري حکمتونه

هسي نه چي زه له غار څخه در ووزم
ته مي بنځ کي په سينه تېره نو کونه
د بنمني مو پخوانۍ ده زر کلنه
زما نيکونو از مپيلي ستا نيکونه
ستا نيکونو داسي ډيري توبې وکښې
داسي ډيري ننگولي محرابونه
داسي ډيري توبې ماتي سوي نيمگري
نيمه خوا سوله قولونه پرهېزونه
خو گناه نه د توبې نه د سجدي ده
ستا په خټه کي اخبلي دي ظلمونه

6-3-2000

جنگ پر پوستين دی

يوه ورځ ملا په خپل کور کي بیده و
په خوږو خوبونو مست لکه مينده و
سپيني غوښي يې خوړلي تر سرېمو وې
بنورواگاني يې خټلي د کاسو وې
خورهار يې رسېدی تر گاونډيانو
حرام کړی يې و خوب د ماشومانو
چي پر اړخ به راواړاوه مېرمني
بيا به ستوني ستغ سولاندي تر برستني
تر پخوا به يې په لور او از خورکی سو
لا په منځ کي به زگپړوی کله شپېلکی سو
له ناکامه به يې بنځه په ژړا سوه
خپل مېړه يې خواږه خوب لره بلا سوه
نيمه شپه يې د کور مخي ته غوغا سوه
څه سړي وه څه د سپيو هم غپا سوه

وارپه وارپورته کېدله آوازونه
د ملا مېرمني ونيول غوږونه
پنځه شپږ ځله يې خپل مېړه تېله کړ
بيا يې کش يو ځل ترلاس بيا تر سرمه کړ
ويل کښېنه د کور مخي ته جنجال دی
هم د سپيو هم سرپو غالمغال دی
زمورډ کوڅې ته به حتماً وي غله راغلي
يا به څوک وي چا وهلي يا وژلي
ملا غاري کړې تازه يو څه حيران سو
پر اوږو يې کړ پوستين پسي روان سو
په کوڅه کي خراغ نه و توره شپه وه
شپه د ژمي هم سره وه هم تياره وه
څو کسان وه په کوڅه کي يې دعوه وه
يو له بله يې وهلي وه جگړه وه
ملا جان ته پته نه وه چي د چا سي
چي د کوم يوه دنمن د چا پر خوا سي
يو او بل ته په خبرو په کيسو سو
په تياره کي د جگړې په خلاصېدو سو
چي ملا کړ ځان تيار د جگړې لور ته
چا پوستين کړ له اوږو ورڅخه پورته
چي هر څه يې شاوخوا پسي نارې کړې
چي يې جوړي سوي سوي غلبلي کړې
مخکې چاک سوه پکښي ورک دده پوستين سو
د ملا مسکين پر کور باندي ناورين سو
خلک ستري جگړه خلاصه کړاري سوه
په تياره کوڅه کي بيرته خاموشي سوه
چي مېرمني يې آغازي کړې پوښتني
د ملا تر زړه وتلې د غم ستني

ويل مه کوه پوښتنه د وگړو
زما پر خوار پوستين جگره وه د زوی مړو
چي پوستين له منځه ووتی جنگ سوړ سو
بدي ولاړه هر سړی له جنگه موړ سو
په پردي جنگ کي بايللی مي پوستين دی
پر لږمون مي چرې گرځي زړه مي شين دی
چي ناحقه پردي جنگ ته ورگډه پري
خپل پوستين به يې د غلو په لاس کي لوپري
له ملا څخه خوا بدي سوه عورته
اوس گيله وکړي له غلو که له قسمته

ويرجينيا

13-3-2002

د آفتونو مور

خو چرسيان سره راټول وه هر يو سر و په کيسو
په دا منځ کي يوه ريغ کره کور دي وران سي د شلومبو
که زه هره ورځ پاچا سوم زه به منع کړم شلومبي
لوی دښمن به تردي نه وي په دنيا کي د نشې
هغه بل باندي را ريغ کړل چي شلومبي له کومه کيږي
زموږ د سر دښمن مستې دي چي شلومبي ځيني جوړ پري
له مستو که مو خالي کړل په دنيا کي وطنونه
نو به سر پر سر نشې وي پوچوو به چلمونه
ها دريم چرسي را ريغ کره ويل ټول نشه بنکار پري
له مستو او له غر کي او شلومبو څخه بېر پري
که شيدې پر دنيا نه وي نه مستې نه به شلومبي وي
نه غر که به څوک شاربې نه دښمن به د نشې وي
علت ما درته پيدا کړ فکر وکړئ هوښيارانو

د شیدو چاره په کار ده که نشه نه یاست یارانو
د مجلس په یوه کونج کې بل چرسی و غزېدلی
دې کیسې ته یې تر پایه غوړ نیولی چرت وهلی
ویل اوس راته معلوم سواست چې نشه یاست بې عقلانو
دا څه گډې وږې وایاست بې خبرو سودایانو
نه شیدې دي نه مستې دي را رواني له آسمانه
نه ویا له شلومبو ډکه چالیدلې ده روانه
له غر کې به خلاص نه سئ پر دنیا چې ژوندی غوا ده
دا د هري بدی سردی دغه زموږ په ځان بلا ده
9-1-2001

د خلکو خولې نه تړلي کيږي

یو سپی و خپله بنځه ورسره وه
دی پیاده بنځه پر خره باندي سپره وه
د مېړه او د مېرمنې مرکه وه
څه غیبت و څه صفت کیسه توده وه
څه له یونو څه له خوانې په گیله وه
څه یې نوري کیسې کړې لاره اوږده وه
پر سپي باندي مېرمن وه ډېره گرانه
یوه ورځ یې سترې نه سو له بیانه
چیرته ناسته وه ټولې د بېکارانو
مسافرت ته یې سو پام د ظالمانو
ویل گورئ دا بې شرمه بې غیرته
دی پیاده څي پر خره ناسته ده عورته
دا وطن به له بې ننگو خرابېږي
نه له خلکو نه له قوم څخه شرمېږي
نه معلوم دی ورته قدر د مېړونو

نه بېرېري د عالم له پېغورونو
د مېرېه مقام کتاب دی ذکر کړی
خدای پخپله په قران کې پېژندلی
کموي د مړو قدر بې ننگان دي
دا بې قومې دا بې پلاره ناکسان دي
سړي واوریدې د ډلي سپکي سپوري
لا تر غوږ يې سوي يو خو خبري نوري
ويل بنځي ته پياده سه زه سپرېرم
د دې خلگو له پېغور څخه بېرېرم
چي له کلي څخه ووتو دباندي
زه پياده ځم ته سپره له ما د وړاندي
چي پياده بنځه روانه سړي سپور سو
په يوه گړي کې جوړ ورته پېغور سو

ويل وگورئ ظالم چي پر خره سپور دی
په مزلو يې بنځه مړه کړه مخ يې تور دی
جگه ونه سور يې مخ دی اوږې پلني
په مړانه کې کمزوری تر مېرمني
موراو پلار دا خپتور دی نازولی
په خواري يې د لمر مخ نه دی ليدلی
دا له خدايه نه شرمېږي ظالمان دي
په بيابان کې گيدران د کور زمريان دي
چي په کور کې وي لوی سوي نازولي
دوی سپاره بنځي پياده ورسره ځغلي
همېشه د بل په لاس په نس ماړه دي
نه د جنگ دي نه د تنگ تيار خواره دي
چي سړي خبري واوریدې حيران سو
سمدستي له خره راکښته سوروان سو

خردمخه دوی تر شا وهل مزلونه
ویل گوندي اوس به کم سی پېغورونه
لایې شل قدمه نه وه اخیستلي
لاد کلی منع ته نه وه رسېدلي
چي تر غورېبې سول د خلگو آوازونه
د هلکانو د لویانو ریشخندونه
دا سپری او بنځه دواړه لپونیان دي
خردمخه دوی پیاده پسي روان دي

که پر پښو یې دی دا اوږد منزل وهلی
نویې خرد خه دپاره رانیولی
په خندا یوه راښکړله ځوانانو
له عالمه بې خبره هلکانو
دغه خریې هم ملگری هم رهبر دی
په دښتو کې لارښوونکی د سفر دی
دوی له خره سره روان ورسره مله دي
که دا خرورسره نه وي دوی رانده دي
هم مېړه هم یې مېرمن پر دې سلا سول
له ناکام څخه سپاره د خره پر شا سول
بیا له سره یې شروع خپلي کیسې کړې
ورپه زړه یې تېري تېري خاطرې کړې
ورپه یاد یې کړل د خلگو ریشخندونه
پر هر مور باندي ښکښل او پېغورونه
چي ناخاپه یوې ډلې د ځوانانو
له عالمه بې خبره بې کارانو
ویل وگورئ دا څونه ظالمان دي
پر یوه خره سپاره دوه تنه لویان دي

نه زړه سوی لري دا خلگ نه زور پري
نه له خدای نه له عذاب څخه بپر پري
نه یې شرم له مخلوقه د دنیا سته
نه په زړه کي یې څه ویره د عقبی سته
که هر څو یې ځان له مور څخه پردی دی
که حیوان دی ژبه نه لری گونگی دی
خو د خدای له قهره هم بپره په کار ده
یوه ورځ د ټولو خلگو گور ته لار ده
پر حیوان باندي چا ایښی دومره باردی
خدای ته وگورئ یو څه انصاف په کار دی
په قیامت به را ژوندی دغه حیوان سي
سمد ستي به د خاوند پر لور روان سي
دی به ځغلي خړ به جگ ورباندي سپور وي
په اوږو به ساه شړی مخ به یې توري
له مېړه له بنځي ورکه سوله لاره
هم له خړه هم سفره سوه بېزاره
مېړه بیا پر پښو روان بنځه سپره سوه
بیا له سره هغه نوې ننداره سوه
دروازی د بنار بند پري په قلفونو
څوک ترلای نه سي خولې د عالمونو

ویرجینیا

2002/3/15

شیطاني دعا

دوه یاران سره ملگري وه کلونه
یو یې ژوند یو دسترخوان و یوه خونه
یو یې ټینگ پر عبادت مسلماني و

تل پروخت به يې کول پنځه لمونځونه
د کال بڼې ورځې به تل روژه په خوله و
کله کله يې د شپې کول نفلونه
د پيرانو د شيخانو اخلاص مند و
په هر ښار کې ور معلوم وه زيارتونه
يوه ورځ سهار وختي لاس په دُعا و
لوی څښتن ته يې زاری، کړلې خواستونه
ويل خدايه گناهونه مي مهاف کې
ما ته رانه کړې په برخه دوږخونه
دروازې دي د کرم کړه راته خلاصي
دښمنانو ته نصيب کړه دوږخونه
په طاعت مي سپيني کړي درته شپې دي
شپه په ورځ درته کوم عبادتونه
دې وطن کې دلته داسي بندگان دي
چي يې خوښ دي د لمانځه پروخت خوبونه
نه زما چيغي نه آذان د ملا اوري
ستا پر نوم باندي کانه کي دوه غوږونه
په بستر کې يې اوږدې پښې غځولي
دوی به هم د جنت غواړي نعمتونه
پر ځای پروت کړ سر راپورته ويل خوار سپې
له خپل خدايه درته غواړه جنتونه
څه مېلې کوه د حورو په لښکر کې
دربخښلي مي قصرونه کوټرونه
شل جنته او زر حوري دي نصيب سه
خدای ته ولي کوي زمور شيطان تونه

ويرجينيا

9-8-2001

ترلی خورجین

یوه ورخ صحرايي گرهېدی په بنار کي
کری ورخ يې تېره کړې وه بازار کي
چي څه شيان يې په بازار کي رانيوله
سمد ستي يې په خورجين کي قلفوله
تر ما بنامه يې ځان سترې په سودا کړ
دروند خورجين دک له مالونو يې په شا کړ
سترې سوی کری ورخ و په مزلونو
په ملا کړو پ سو بوج يې زيات و د مالونو
د بازار له شور ماشوره چي گونښه سو
په اوږو يې سا شړل يو ځای دمه سو
سترې ځان يې هغه دم خوله خوله سو
صحرايي په خرهاري سو بيده سو
غل ظالم تمامه ورخ په ده پسي و
چي هر ځای و صحرايي دی به هورې و
په کراره يې ترې پورته کړل مالونه
صحرايي ته يې ور پرېښوول خوبونه
نيمه شپه وه چي راوینس سو له خوبونو
ويې نه لیدی خورجين دک له مالونو
په خواريو چي گتلي يې پيسي وې
په تناکي يې لاسونه غبرگي پښې وې
هر څه تللي وه د ده په خوله ايرې وې
ورته پاته د غم پېټي اند پښې وې
په ژړا سو په نارو سو په بغارو
چو کيدار يې هم خبر سو په چيغارو
يو ناخاپه ورنه هېر سول ټول غمونه
په خورجين کي يې په ياد سول دوه قلفونه
چي يې وليدې کيلي او خپل جېبونه

په خندا يې سره ټک وهل لاسونه
ويل خلک مي ساده بولي هوننياريم
زه په عقل کي د غلو د مشر پلاريم
چي کيلي راسره گرځوم تياره
غل به څنگه کي پيدا خورجين ته لاره
د هغه وطن پر مال به د غلو شپه وي
پر ميدان چي يې پرې اينسې خزانه وي
په ميراث کيلي پاتېږي تر نسلونو
نه درک د خزانو وي نه قلفونو

ويرجينيا

9-8-2001

د قدرت نشه

پخوانيو زمانو کي يو لوی ښار و
چېرته ليري په شنو غرونو کي ايسار و
له نړۍ څخه يې بېل وه عادتونه
له مخلوقه يې جلا وه رواجونه
يو يې دا و له سلگونو رواجونو
پاچهي به هيچا نه کړل په کلونو
نه له پلاره پاتېده پاچهي زوی ته
نه هوس د ميراث پاته کم او لوی ته
په دې ښار کي يې جوړ کړی يو ميدان و
د ښار ټولو اوسېدونکو ته عيان و
هرې درې مياشتي ميدان کي غونډېدلې
د قاضي مخي ته ټول حاضرېدلې
لوی قاضي به گيند را خوشي پر ميدان کړ

او جارچي به په هغه گڼي اعلان کړ
که هر چا کړ دا گیند پورته زموږ پاچا دی
پوره درې میاشتي امیر دی زموږ پېشوا دی
چي یې درې میاشتي د قدرت پر تخت تېرېږي
په هغه ورځ به یو لاس ورنه پرې کېږي
شاهدان که د چا ډېر وه د ظلمونو
ترې به سترگه ایستل کېږي په سیخونو
نه د عوه نه بهانه سي څوک منلای
نه یوه ورځ پاچهي سي اوږد بدلای
په دې ښار کي د قدرت لېوني ډېر وه
پاچهی لره تر لاس تر سترگه تېر وه
د دوی مخي ته لاسونه پرې کېدله
لا د چا سترگه په سیخ ایستل کېدله
د قدرت گیند چي به خوشي پر میدان سو
د نیولو په تکل به زور او ځوان سو
د قدرت د پاره هر یو تر لاس تېرو
هم د لاس هم یې د سترگي نعمت هېرو
چي په برخه به د هر سړي قدرت سو
چي به پورته څوک پر تخت د سلطنت سو
په غوغا به یې په ښار کي ځوان او زور کړ
په دریو میاشتو به یې زړه په خلکو سوړ کړ
پس له وخته به روان و کږه غاړه
چا او چا بایللی لاس او سترگه دواړه
یوه ورځ چي گیند را خوشي سو میدان ته
جارچي خوله وه سمه کړې و اعلان ته
چي راټوپ کړله میدان ته یو وگړي
نه یې لاس و نه یې سترگه د زوی مړي
چا پوښتنه ورنه وکړله نادانه

ته په څه منډې و هې مور يې له ځانه
په دريو مياشتو کي به لاس درنه اړه کړي
يا دي بنايي بله سترگه در پر نډه کړي
ويل درې مياشتي چي کړې مي نشه ده
لا په زړه کي مي هغه نشه تازه ده
لا هنوز لرم يو لاس او يوه سترگه
د قدرت نشه مي نه پر پردي تر مرگه
که لاسونه مي پرې کړي سترگي نه وي
د دريو مياشتو پاچهي به مي په بنه وي
په دريو مياشتو کي به ډ پر کم بې لاسونو
ډ پرې سترگي به کم کمي له سرونو
چي قاضي وي چي دا گيند او دا ميدان وي
په دې بناړ کي داسي ډ پر به لېونيان وي

ويرجينيا

9-1-2001

يارانه

پخوانيو زمانو کي يو لوی خان و
پر باغونو يې ولاړ نيمی آسمان و
هم سخي و هم باتور هم بنکلی ځوان و
د زړه ډک لکه زمري و پهلوان و
مهربان پر يتيمانو پر خوارانو
پر پوښتنه و حاضر د رنځورانو
په پاللي همپشه مړه او ژوندي وه
په روزلي وه که غم و که بنادي وه
هره شپه يې مجلس تود و د يارانو
له قلا يې و نغ پورته د سازيانو

چي سنڌري ڇا ويٺي د ده مل و
چي په ٺٺار کي ربابي و د ده خپل و
د ڇا غوري وې چمبي په خير اتونو
ڇا يې وکړلې مېلې پر ذکاتونو
ډلي ډلي ورته ناست غوره مالان وه
تر خپليو تر گامونو يې قربان وه
شل او دېرش يې نوکران او مزدوران وه
په سل گونو يې د محکو بزگران وه
په دعا يې هم کوچنيان وه هم لويان وه
په پلټنو يې ياران او مخلصان وه
خو هر گوره نه يې ورور و نه يې پلار و
نه يې زوی په نصيب کړی کردگار و
درې څلور يې واده کړي ارتيني وې
د گلونو تر گېډيو بنايستي وې
هره ټخه يې بنايسته وه بې سينگار ه
لکه سرو زرغونه وه بې بهاره
خدای نور هر څه وه ورکړي بې اولاده
زړه يې ډک و لکه زخم له فرياده
خيرات کړي يې پسونه او غوايان وه
نازولي يې پيران او دروېشان وه
په دوا يې ستري کړي طبيبان وه
ننگولي يې په ٺٺار کي کوډگران وه
په قسمت کي يې زوی نه و رسېدلی
له اولاد سره خدای نه خندولی
غم او فکر وار په وار ورباندي زور سو
خان رنځور سو پر کور پر پوتی نسکور سو
لا يې تبي وې ملگري د دردونو
چي يې واورېدل د لويو تاوانونو

په درياب کي يې ډوب سوي وه مالونه
په تاوان کي ورنه ولاړل جايدادونه
خو يې خرڅي کړلې مخکي شنه فصلونه
قلاگانې اورشوگانې لوی باغونه
د تاوان له غمه لا پسي رنځور سو
د مرگي په انتظار يې هر تربور سو
ورځ تربلي يې زور زيات سو د دردونو
طبيبان يې سول عاجز له درملونو
نه اثر کاوه ملا او تعويذونو
نه اميد له لويو لويو زيارتونو
آوازه سوه خان له رنځه نه جوړېږي
يا به نن وي يا سبا کار يې خلاصېږي
ناجوړی ته يې عاجزه طبيبان دي
په تعويذ يې ستړي سوي ملايان دي
پر ځوانې يې د مرگي لاري سپرې دي
پر فاني دنيا يې پاته يو خو شپې دي
په قلاکي يې نور نه وه هوسونه
نه ياران وه نه مستي نه پايکو بونه
نه له هري خوني پورته آوازونه
نه خوبني وه نه نغمې وې نه رقصونه
نه د خان په کور کي هره ورځ ياران وه
نه په ورځ کي ترده سل ځله قربان وه
يو اشناي چي ترده ټولو پرده گران و
دا د خان دپاره ځان و هم جهان و
له سهاره تر ما بنامه پر مېلمه و
لکه سيوري همپشه به ورسره و
ده به تل ويل که مال دی که مي ځان دی
تر وېسته مي قربان کړی د خپل خان دی

چي ژوندي به يم يوه ورځ بې له خانه
خدایه مرگ مي کړې په برخه له آسمانه
خدایه ته مي د خپل يار د بلا سپر کړې
د اجل غشي يې ما ته برابر کړې
خو چي رڼ سو د طبيب چي نه جوړېږي
خان که ژروي او که وروسته روانېږي
نو اول ورڅخه ليري هغه يار سو
له تر بور سره ملگري سو اغيار سو
بيا يې نه وکړه د خان د رنځ پوښتنه
نه يې پل هغې کوڅې ته کړ دننه
په کوڅه کي يې د يار قدم پردي سو
د خان سيوري يې په سترگو کي اغزي سو
خو د خان اجل لانه ورسېدلی
په تندي کي يې لا مرگ نه وليکلی
لا يې پاته پر نابوده دنيا شپې وې
لا په برخه يې يو څو خوږې ترڅې وې
له بستر څخه راپورته سو روان سو
بيا په کلي په مالت کي رڼ د خان سو
بيا يې شاته ورپسې خپل نوکران وه
بيا يې خلک په ثنا صفت گويان وه
زور اشنای چېرته له ليري را پيدا سو
خان يې وليدی له ورايه په خندا سو
بنه سو خدایه چي دي بيرته خان را جوړ کي
په دښمن او رقيبانو مي زړه سوړ کي
خان له ياره په گيله وکړه پوښتنه
نن دي څرنگه په ياد سوم درواغجنه
زه دا دوه کاله رنځور ومه ناتوانه
ستا په زړه کي يو ځل تېر نه سوم ناځوانه

يار يې خوله كړه ورته خلاصه ويل خانه
په پېغور پېغور مي مه شره له خانه
دا دنيا د مړو نه ده د ژوندو ده
چي ژوندي ورباندي گرځي د هغوده
طبيبانو ته ژوندي نه وي بللي
ملايانو هديرې ته وي سپارلي
مور هم نه وي حسابلي په ژوندو كي
ژريا وروسته مو كتلي هديرو كي
چي له مړو سره ياري كوي نادان دي
بېخبره له قانونه د جهان دي
اوس چي بيرته ژوندي سوي يې زموږ خان يې
په ژوندو كي ترهر چا راباندي گران يې

ويرجينيا

-3-2000

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**